

ICS

ADVISEURS

Toekomstperspectief VO, VSO en MBO Gemeente Heerenveen

Verdiepend onderzoek

Opdrachtgever
Gemeente Heerenveen, OSG
Sevenwolden en Bornego College
Referentienummer
2200051/20220310

Datum
10 maart 2022

Auteur(s)
Erwin Veneklaas Slots

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Aanleiding	4
1.2 Vraagstelling	5
1.3 Proces	5
1.4 Leeswijzer	6
2. Visie op onderwijs(huisvesting)	7
2.1 Krimp	7
2.2 Spreiding en keuzevrijheid	8
2.3 Onderwijskundige vernieuwingen en modern onderwijs	9
2.4 Duurzaam en gezond schoolgebouw	9
2.5 Samenwerking tussen Bornego College en OSG Sevenwolden	10
2.6 Samenwerking tussen vmbo en MBO	11
3. Verdiepende uitwerking Toekomstperspectief	12
3.1 Toekomstperspectief realiseren in vier fases	12
3.1.1 Randvoorwaarden en uitgangspunten	12
3.1.2 Gefaseerd gerealiseerd eindbeeld	13
3.1.3 Toekomstperspectief reduceert leegstand	15
3.2 Fase 1: Servicebureau, 1 ^e fase Beroepencampus, VSO Duisterhoutschool en mavo-4 naar Fedde Schurer/Schans 100	15
3.2.1 Servicebureau naar Kingweg 1	15
3.2.2 Praktijkonderwijs naar de Beroepencampus	16
3.2.3 SO en VSO Duisterhoutschool	18
3.2.4 Mavo-4 naar Fedde Schurer/Schans 100	19
3.3 Fase 2: renovatie Lyceum Bornego	20
3.4 Fase 3: Onderwijscampus Fedde Schurer/Schans 100 en Kiim	21
3.4.1 Clustering onder- en bovenbouw Onderwijscampus Fedde Schurer/Schans 100	21
3.4.2 Kiim: van Buitenbaan 5 naar Beugel 68	22
3.5 Fase 4: 2 ^e fase Beroepencampus	24
3.6 Huisvestingsbehoefte MBO	25

De inhoud van deze uitgave is eigendom van ICSadviseurs B.V. te Zwolle. Enkel de opdrachtgever waarmee ICSadviseurs B.V. een overeenkomst is aangegaan, heeft een gebruiksrecht voor deze uitgave. De inhoud en omvang van dat gebruiksrecht zijn vastgelegd in de algemene voorwaarden van ICSadviseurs B.V., d.d. december 2008, dan wel in de overeenkomst zoals hiervoor bedoeld. Elk ander gebruik van deze uitgave, door opdrachtgever en of derden is uitgesloten, inhoudende dat niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, via internet, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van ICSadviseurs B.V.

4. Bewegingsonderwijs	27
4.1 Inleiding	27
4.2 Huidige gymsituatie	27
4.3 Toekomstige gymsituatie	28
5. Financiën	30
6. Samenvatting	31
6.1 Scenario's	31
6.2 Samenhang onderwijs(kundige)visie, huisvestingsvisie en huisvestingsstrategie	31
6.3 Positie MBO	32
6.4 Investeringsbehoefte gymvoorzieningen	32
Bijlage 1: rapporten en ramingen m.b.t. verdiepende uitwerking Toekomstperspectief	34
Bijlage 2: beoordeling kwaliteit gebouwen	35
Bijlage 3: leerlingenprognose per school	36
Bijlage 4: uitgangspunten financiële raming	37
Bijlage 5: Eindrapportage 'Verkenning toekomstperspectief voortgezet onderwijs, gemeente Heerenveen', Confina/BCN Groep, d.d. juni 2018	39

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Heerenveen heeft in de periode oktober 2017 tot en met juni 2018 samen met de schoolbesturen de eerste stappen gezet om te komen tot een toekomstperspectief voor het voortgezet onderwijs (VO) in Heerenveen. Aanleidingen hiervoor zijn onder andere het verzoek van de gemeenteraad om inzicht te geven in de meerjarige investeringsbehoefte in de huisvesting van het voortgezet onderwijs, de verwachte leerlingendaling, leegstand in de onderwijsgebouwen, onderwijskundige vernieuwingen, versnippering en verouderde schoolgebouwen. Bij de uitwerking van het toekomstperspectief is naast het voortgezet onderwijs ook het speciaal voortgezet onderwijs en het MBO betrokken. Ondanks dat het voorzien in de huisvesting van het MBO geen gemeentelijke wettelijke taak is, zien gemeente en schoolbesturen het algemeen belang van een duurzaam aanbod van MBO-voorzieningen in Heerenveen. Samenwerking met het voortgezet onderwijs biedt zowel inhoudelijk als ruimtelijk kansen. Tevens biedt de leegstand die door de verwachte leerlingenkrimp ontstaat in de MBO-voorzieningen wellicht kansen voor de uitvoering van ambities in de huisvesting van het voortgezet onderwijs.

In 2018 is door Confina/BCN Groep een verkenning¹ uitgevoerd naar het toekomstperspectief van het voortgezet onderwijs. Deze verkenning heeft destijds nog niet geleid tot een IHP en inzicht in de (on)mogelijkheden van doordecentralisatie. De rapportage beperkte zich tot een eerste gezamenlijke verkenning van de huidige huisvesting, de huisvestingsstrategie/-ambitie en een uitwerking van vier toekomstscenario's of huisvestingsstrategieën:

1. Uitrusten en afstoten onderwijslocaties:
 - a. Uitvoering periode 2018 – 2025;
 - b. Uitvoering periode 2018 – 2032;
2. Huidige huisvestingssituatie ongewijzigd voortzetten;
3. Nieuwbouw verouderde onderwijshuisvesting.

De gemeente is van mening dat scenario's 2 en 3 niet realistisch zijn, aangezien deze onvoldoende bijdragen aan een oplossing voor de gesignaleerde knelpunten en ambitie (scenario 2), respectievelijk onhaalbaar is gezien de financiële positie van de gemeente (scenario 3). Blijft over scenario 1. Deze huisvestingsstrategie sluit aan bij de door de schoolbesturen geformuleerde visie op onderwijs(huisvesting). Uitgangspunt is het met bestaand vastgoed gefaseerd realiseren van een passende toekomstbestendige huisvesting.

Doordat de uitgevoerde verkenning nog niet heeft geleid tot een IHP heeft de raad in januari 2019 het college opdracht gegeven een IHP/toekomstvisie op te stellen.

“Het doel is om leerlingen een aantrekkelijk, zo breed mogelijk en uitdagend onderwijsaanbod te blijven bieden in passende huisvesting. Daarbij hoort een onderwijsomgeving die bij de tijd en uitdagend is.”

¹ Eindrapportage 'Verkenning toekomstperspectief voortgezet onderwijs, gemeente Heerenveen', Confina/BCN Groep, d.d. juni 2018

1.2 Vraagstelling

De toekomstvisie geeft inzicht in:

- De samenhang tussen onderwijs(kundige)visie, huisvestingsvisie en de huisvestingsstrategie (ambitie); wat zijn de gevolgen voor het onderwijs (primaire proces) bij het niet uitvoeren van de ambitie?
- De positie van het MBO: deze positie is nog onvoldoende verkend. Beide schoolbesturen (Friesland College en Aeres (voorheen Nordwin College)) hebben gedurende de verkenning aangegeven geen huisvestingsvraag te hebben. Wel kan eventueel vertrek van één of beide colleges gevolgen hebben voor de huisvestingsstrategie voor het VO;
- De investeringsbehoefte met betrekking tot de gymvoorzieningen (ambitie): de in de verkenning voorgestelde reductie van het aantal gymlokalen dient nader te worden onderzocht in relatie tot de normatieve ruimtebehoefte en het bestaande gebruik/capaciteit;
- De wijze waarop invulling gegeven kan worden aan de in september 2020 tussen gemeente VO-schoolbesturen, SO Fryslân en Ambion gesloten intentieverklaring.

Het verdiepend onderzoek waarin deze toekomstvisie is ontwikkeld vormt de basis om tot inzicht te komen in hoeverre de uitvoering van de huisvestingsstrategie zoals verwoord in scenario 1 haalbaar is. Op basis van dit nadere (haalbaarheids-)onderzoek wordt door de gemeenteraad een IHP/Strategisch Huisvestingsplan VO vastgesteld.

1.3 Proces

Om te komen tot de toekomstvisie zijn, in globaal drie tijdsperiodes, de volgende stappen gezet:

- Tweede kwartaal 2019 tot en met oktober 2019: uitvoering verdiepings- en verbredingsonderzoek. Dit heeft geresulteerd in een tussenrapportage met bevindingen (d.d. 14 oktober 2019, referentienummer 2190069/20191009). In deze tussenrapportage is, op basis van een werksessie met bestuurders en medewerkers van Bornego en OSG Sevenwolden en de gemeente, gerapporteerd over de (on)mogelijkheden van doordecentralisatie. In de vervolgfases van het onderzoek is gebleken dat doordecentralisatie door schoolbesturen en gemeente niet als een relevante optie wordt gezien voor de uitvoering van de Toekomstvisie. De meerwaarde ten opzichte van de huidige situatie wordt niet gezien door de huidige bestuurders en financieel lijken er geen voordelen ten opzichte van de huidige rolverdeling. Er is daarom besloten geen verdere verkenning te doen naar doordecentralisatie. In dit rapport is dit onderwerp daarom niet verder uitgewerkt.
- Eind 2019 hebben de schoolbesturen (Bornego en OSG Sevenwolden) gevraagd om een time-out om zo nogmaals kritisch te kijken naar het scenario, omdat ze tot nieuwe inzichten waren gekomen. Tegelijkertijd kwam in 2020 ook het vraagstuk wat betreft het ruimtegebrek SBO van It Oerset en het (V)SO van de Duisterhoutschool in het Facet. Na intensieve verkenning van mogelijke oplossingen hiervoor, hebben de schoolbesturen en het college gezamenlijk de intentie uitgesproken de benodigde extra capaciteit te willen realiseren aan de Buitenbaan 3 te Heerenveen. Op 8 september 2020 heeft het college dan ook ingestemd met de intentieverklaring (in hoofdstuk 2 wordt verder ingegaan op de inhoud van deze intentieverklaring).
- In deze derde fase zijn in de periode maart 2020 tot en met februari 2022 scenario's uit de vorige fases voor zowel VO als (V)SO nader uitgewerkt. De (her)huisvesting van het (voortgezet) speciaal (basis)onderwijs is in de intentieverklaring afhankelijk van het Toekomstperspectief huisvesting VO. De uitwerking duurde langer dan in de planning was voorzien en COVID-19 en de complexiteit van de opgave hadden ook een vertragende invloed. Daardoor werd de ambitie om per 1 januari 2021 een oplossing te realiseren voor het (V)SO niet gehaald. De planning is in overleg tussen gemeente en schoolbesturen meerdere malen verschoven.

Resultaat van het proces is voorliggend rapport "Toekomstperspectief VO, VSO en MBO Gemeente Heerenveen, verdiepend onderzoek", dat in nauwe samenwerking tussen de VO-schoolbesturen en gemeente Heerenveen en in afstemming met SO Fryslân, Ambion, Friesland College en Aeres tot stand is gekomen.

1.4 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk wordt de visie op onderwijs(huisvesting) gegeven vanuit de gemeente en de schoolbesturen. Hierin wordt ingegaan op thema's als krimp en spreiding, onderwijskundige vernieuwingen, duurzame en gezonde scholen en samenwerkingen. In hoofdstuk 3 zijn de huisvestingsscenario's uitgewerkt, inclusief planning en in samenhang met de onderwijs(kundige) visie, huisvestingsvisie en huisvestingsstrategie. In lijn met de huisvestingsstrategie wordt in hoofdstuk 4 het bewegingsonderwijs behandeld. Het rapport wordt in hoofdstuk 5 en 6 afgesloten met de financiële raming, conclusies en aanbevelingen.

2. Visie op onderwijs(huisvesting)

In dit hoofdstuk wordt de visie op onderwijs(huisvesting) met betrekking tot het voortgezet onderwijs toegelicht. Dit betreft een actualisatie van hoofdstuk 2 Context van het eerdere onderzoek van Confina/BCN Groep, op basis van actuele inzichten en ontwikkelingen, de input die is verkregen uit de bilaterale gesprekken met de huisvestingsmedewerkers, bestuurders en notities van de gezamenlijke directies van Bornego en Sevenwolden². Thema's die aan de orde komen zijn krimp, spreiding en keuzevrijheid, onderwijskundige vernieuwingen, duurzaam en gezond schoolgebouw, samenwerking tussen Bornego College en OSG Sevenwolden en samenwerking tussen vmbo en MBO.

2.1 Krimp

Tussen 2022 en 2036 daalt het leerlingenaantal in het voortgezet in Heerenveen met 14%. Zonder ingrepen resulteert dit over 15 jaar in een leegstand van circa 12.500 m². Bornego College en OSG Sevenwolden willen met het Toekomstperspectief een huisvestingssituatie realiseren die een oplossing biedt voor de krimp van het leerlingenaantal. Dit wordt gerealiseerd door het verminderen van leegstand, door samenvoegen en afstoten van gebouwen en het efficiënt(er) gebruiken van de beschikbare onderwijsruimten.

In de komende 15 jaren wordt er, volgens de leerlingenprognose van Pronexus (in januari 2022), een leerlingenkrimp in de gemeente Heerenveen verwacht van 523 leerlingen (14%). Dit heeft gevolgen voor het onderwijsaanbod en de huisvesting.

Schoolnaam	BRIN	2022	2023	2024	2025	2030	2036
Bornego College (Lyceum, Kingweg 1)	25CV00	620	585	578	571	543	514
Bornego College (Junior, Kingweg 2)	25CV01	509	526	540	541	510	493
Bornego College (mavo 3+4)	25CV05	150	148	148	147	140	133
OSG Sevenwolden (Fedde Schurer)	14FW00	1.092	1.076	1.073	1.063	1.006	958
OSG Sevenwolden (Buitenbaan)	14FW01	705	680	674	670	630	609
OSG Sevenwolden (King College, Kingweg 10)	14FW02	127	121	121	120	114	109
Kei College vmbo b en k en lwoo (Kingweg 8)	05AC	204	201	200	200	188	182
Kei College vmbo b en k en lwoo (Beugel 68)	25CV02	148	93	64	59	54	52
De Compagnie (praktijkonderwijs, Buitenbaan 3)	26KP	160	157	157	156	148	142
Totaal		3.715	3.587	3.555	3.527	3.333	3.192
% Verschil met 2022			-3%	-4%	-5%	-10%	-14%

Een daling van het aantal leerlingen kent ruimtelijke en financiële gevolgen voor de onderwijshuisvesting, te weten:

- **Ruimtelijk:** er ontstaat leegstand en er wordt minder efficiënt gebruik gemaakt van de onderwijsruimten;
- **Financieel:** de materiële instandhoudingsvergoeding, vanuit het Rijk, is ontoereikend om de normatief leegstaande lokalen te kunnen bekostigen. Kortom: leegstand kost geld; geld dat ten koste gaat van het onderwijs. Het afstoten van ruimten kan een oplossing zijn. Het onttrekken van onderwijsgebouwen is een keuze die schoolbesturen zelf kunnen maken. Hier hebben gemeenten geen invloed op;
- **Kwaliteit:** op kleine scholen kan de onderwijskwaliteit in het geding komen, doordat deze scholen minder mogelijkheden hebben om het onderwijs goed te organiseren. Door het samenbrengen van de onder- en bovenbouw van het algemeen vormend onderwijs (mavo, havo en vwo) op één campus of onder één dak en het fysiek bij elkaar brengen van alle profielen van het Kei College (vmbo basis en kader)

² Notitie huisvesting Voortgezet onderwijs Heerenveen, Schets van het toekomstscenario, met aandacht voor onderwijskundige aspecten, gebouw(-technische) zaken, tijdpad, doorrekening en duurzaamheid, augustus 2020
Rieks Schoenmaker, namens Sevenwolden en Bornego en Aanvullende notitie Huisvesting, januari 2021.

gecombineerd met het praktijkonderwijs; zijn ook voor de toekomst krachtige onderwijslocaties gegarandeerd.

Bornego College en OSG Sevenwolden willen duurzaam en (kosten)efficiënt omgaan met middelen en het onderwijs vormgeven in huisvesting die tegemoetkomt aan de huidige eisen, maar tevens flexibel genoeg is om toekomstige veranderingen (zoals bijvoorbeeld de krimp) het hoofd te bieden.

2.2 Spreiding en keuzevrijheid

Bornego College en OSG Sevenwolden garanderen met het Toekomstperspectief een breed en voor iedere leerling bereikbaar onderwijsaanbod. Er is keuze op het gebied van denominatie en onderwijsvisie. Het onderwijspalet wordt uitgebreid met een nieuw onderwijsconcept, gebaseerd op het Jenaplanconcept, dat toegankelijk is voor leerlingen vanaf groep 7 van de basisschool.

Ouders en leerlingen hebben in de gemeente Heerenveen keuze uit een breed onderwijsaanbod, op het gebied van denominatie en onderwijsvisie. Dit komt tegemoet aan de diversiteit van leerlingen en hun leer- en ontwikkelbehoefte. Het onderwijspalet wordt uitgebreid met een nieuw onderwijsconcept, gebaseerd op het Jenaplanconcept. Bornego College en OSG Sevenwolden willen dat op de locatie Beugel mogelijk maken. Binnen dit concept werken Ambion, CBO Meilân, Aeres, Bornego College en OSG Sevenwolden intensief samen, zodat leerlingen drempelloos kunnen doorstromen van het basis- naar het voortgezet onderwijs. De schoolbesturen nemen met dit nieuwe onderwijsconcept hun verantwoordelijkheid inzake het tegengaan van kansenongelijkheid middels het bevorderen van heterogene brugklassen. Inmiddels is dit landelijk beleid en worden besturen opgeroepen werk te maken van brugklassen met een brede instroom.

In Heerenveen en omgeving kan nog niet worden gekozen voor een science-achtige onderwijsvorm, zoals bijvoorbeeld het Technasium. En ook de mogelijkheid om Tweektalig Onderwijs (TTO), anders dan het Fries, ontbreekt vooralsnog. Landelijke ontwikkelingen wijzen uit dat de praktijkcomponent binnen de avo-opleidingen (met name mavo en havo) zal gaan toenemen; een ontwikkeling die de besturen toejuichen en willen stimuleren. Tenslotte zou er op onderdelen meer aandacht mogen zijn voor kunst en cultuur, robotica en domotica en duurzaamheid. De beide huidige schoolbesturen hebben ambities op bovenstaande gebieden.

Het gevolg van het sluiten van scholen heeft als gevolg dat goed onderwijs steeds lastiger bereikbaar is, leerlingen verder moeten reizen voor de opleiding van hun keuze of zelfs kiezen voor een ander profiel dan leerlingen eigenlijk willen. Voor de provincie Fryslân geldt dat de gemiddelde afstand naar het voortgezet onderwijs 3,4 kilometer is, terwijl dit getal landelijk op een gemiddelde van 2,5 kilometer zit. Ook zijn er grote verschillen per buurt en dorp; voor een aantal dorpen in Friesland is de gemiddelde afstand naar een middelbare school groter dan 10 kilometer. Ook is van belang uit hoeveel VO-locaties leerlingen kunnen kiezen. In 2016 konden leerlingen in Friesland gemiddeld kiezen tussen 5,9 middelbare scholen binnen 10 kilometer. Landelijk bestond in 2016 de keuze uit 17,8 scholen binnen een afstand van 10 kilometer.³

³ Fries Sociaal Planbureau, <https://www.fsp.nl/nieuws/wat-is-de-nabijheid-van-het-voortgezet-onderwijs-in-fryslan/>, d.d. 20 februari 2019

2.3 Onderwijskundige vernieuwingen en modern onderwijs

Door de uitvoering van het Toekomstperspectief krijgt het Heerenveense voortgezet onderwijs schoolgebouwen die geschikt zijn voor onderwijskundige vernieuwingen en modern onderwijs.

Het moderne onderwijs stelt andere eisen aan de huisvesting dan enkele decennia geleden. De huisvesting faciliteert resultaatgericht onderwijs waarbij leerlingen eigenaar zijn van hun eigen ontplooiing en toekomst. Leerlingen leren verantwoordelijkheid te nemen. Zelfbewustzijn, maatschappelijk bewustzijn (wereldwijd zijn) en bewust zijn van het curriculum en de leerdoelen zijn belangrijke voorwaarden om verantwoordelijk te kunnen handelen.

De steeds verdere digitalisering en het gebruik van ICT vraagt om eigentijdser onderwijs dat meer aansluit bij de belevingswereld van leerlingen. Klassikaal onderwijs wordt ook steeds vaker verruild en/of aangevuld door eigentijdse varianten van kennisoverdracht, zoals het projectonderwijs. Deze nieuwe vormen van onderwijs vragen ook om aanpassingen in de huisvesting. Zo is er behoefte aan een flexibeler gebouw, waarin minder klaslokalen aanwezig zijn en bijvoorbeeld meer leerpleinen waar leerlingen individueel of in groepsverband zelfstandig kunnen werken.

Modern onderwijs moet en wil meer en meer rekening houden met de verschillen tussen mensen. Dat betekent niet steeds meer verschillende schoolsoorten, maar het mogelijk maken van persoonlijke routes binnen bestaande schooltypes. Daarbij hoort een groot aantal veranderingen, zoals het anders omgaan met toetsing en het jaarklassensysteem, het realiseren van modules, waardoor leerlingen minder voor de hand liggende keuzes kunnen maken (ook op andere vestigingen en op hogere niveaus) en in het algemeen het meer fluïde maken van het onderwijs. Daarnaast is landelijk een ontwikkeling gaande waarbij er meer praktijkonderdelen worden opgenomen in het algemeen vormen onderwijs (avo); de mavo-nieuwe leerweg en de vakhavo zijn hier voorbeelden van. In het regeerakkoord wordt de 'techniekhavo' genoemd in het kader van de versterking van het beroepsonderwijs. Een meer praktijkgerichte havo draagt ertoe bij dat leerlingen beter worden voorbereid op een beroepsopleiding en een soepelere overstap naar een dergelijke opleiding kunnen maken.

Leerroutes worden betekenisvoller gemaakt door ze te personaliseren en verbindingen te maken met de wereld om de leerling heen. Een actieve en zelfstandige bijdrage aan de maatschappij is daarbij het uiteindelijke doel. Maatwerk/personaliseren wordt als een belangrijk middel gezien om aan te sluiten bij de belevingswereld van de leerling. ICT is hierbij een hulpmiddel, maar niet onmisbaar: de docent is dat wel. Hij/zij speelt een essentiële rol bij de begeleiding van de leerling, bijvoorbeeld in mentorgesprekken en bij het selecteren van de juiste leermiddelen en -methodes.

Tot slot zet de landelijke en regionale overheid sterk in op het vergroten van de kansengelijkheid. Het stimuleren van een brede instroom (qua niveau) in de brugklassen heeft gevolgen voor leerlingstromen. Bornego College en OSG Sevenwolden willen ook hierin haar maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen door hierop voor te sorteren middels keuzes in de huisvesting.

2.4 Duurzaam en gezond schoolgebouw

Bij onderhoud, renovatie en nieuwbouw van de onderwijsgebouwen is specifieke aandacht voor duurzaamheid en milieu. Gezonde gebouwen zijn een voorwaarde voor goed onderwijs. Gebouwen die niet voldoen aan de minimale functionele, bouwkundige en binnenklimaattechnische eisen en (gezamenlijke) ambitie worden gerenoveerd of nieuw gebouwd.

Bornego College en OSG Sevenwolden hebben samen acht locaties. Vier locaties zijn ouder dan veertig jaar (Kingweg 1, Beugel 68, Buitenbaan 3 en Buitenbaan 5). Kingweg 1 is niet gerenoveerd, de andere drie locaties zijn na circa twintig jaar gerenoveerd. Het Kingcollege (Kingweg 10) is bijna dertig jaar oud (renovatie in 2008), het Keicollege (Kingweg 8) is in 2009 gebouwd, locatie Fedde Schurer in 2010 en het Juniorcollege van Bornego College (Kingweg 2) in 2012.

Het doorvoeren van duurzaamheidsmaatregelen heeft vanuit zowel financieel als maatschappelijk oogpunt een steeds hogere prioriteit voor de schoolbesturen. In het onderzoek van Confina/BCN is al vastgesteld dat de vier oudste gebouwen functioneel, bouwkundig en op het gebied van het binnenklimaat niet meer aansluiten bij de huidige eisen en (gezamenlijke) ambitie. Ook de exploitatiekosten van deze gebouwen zijn hoog. Recente metingen hebben aangetoond dat de ventilatie van Kingweg 1 en Kingweg 10 niet voldoet aan de minimale eisen die vanuit de rijksoverheid worden gesteld. Om het binnenklimaat van deze gebouwen te verbeteren is een subsidie toegekend in het kader van de Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS).

Uitvoering van het Toekomstperspectief gaat uit van renovatie en vervangende nieuwbouw/uitbreiding. Uitgangspunt van de realisatie en de financiële uitwerking is dat in beide gevallen wordt voldaan aan de actuele wet- en regelgeving. Op landelijk niveau zijn door de PO-raad, VO-raad en de VNG voorstellen gedaan op welke wijze renovatie een plek kan krijgen binnen de huisvestingsvoorzieningen. In het rapport van de PO-Raad, VO-Raad en de VNG wordt renovatie als volgt gedefinieerd:

'Renovatie is een grootschalige en integrale aanpak van een bestaand schoolgebouw waarmee de levensduur wordt verlengd met ten minste 25 jaar en het gebouw (weer) voldoet aan de functionele eisen en kwaliteitseisen zoals geformuleerd in het IHP (en ten minste aan vigerende eisen van het Bouwbesluit).'

Renovatie richt zich dus primair op aanpassing aan de dan geldende functionele (onderwijskundige) en (technische) kwaliteitseisen. Logischerwijze geschiedt de aanpassing meestal in combinatie met andere onderhoudsmaatregelen.

Bij nieuwbouw beoogt de gemeente Heerenveen een levensduur van 50 jaar, voor zowel het bouwkundige deel als de installaties. Bij renovatie wordt uitgegaan van een levensduur van 30 jaar. Het streven van gemeente en schoolbesturen is energiezuinige gebouwen te realiseren en bij nieuwbouw (minimaal) volledige energieneutraliteit (ENG, energieneutraal gebouw).

2.5 Samenwerking tussen Bornego College en OSG Sevenwolden

Bornego College en OSG Sevenwolden fuseren per 1 januari 2023 tot Onderwijsgroep Midden-Friesland. Beide identiteiten blijven na de fusie bestaan. Het bestuur en stafdiensten van beide scholen worden op één locatie gehuisvest.

Het voortgezet onderwijs (VO) in Heerenveen fuseert per 1 januari 2023 tot één koepel voor VO in de regio Heerenveen, Joure en Grou: Onderwijsgroep Midden-Friesland (OGMF). Het betreft hier een bijzondere vorm van een bestuurlijke fusie van een christelijke en een openbare stichting voor VO. Uitgangspunt daarbij is dat beide identiteiten ook na de fusie blijven bestaan. De gemeente Heerenveen heeft, met als basis zowel de Grondwet, als de Gemeentewet, een bijzondere taak ten aanzien van het openbaar onderwijs: zij moet het voortbestaan van het openbaar onderwijs daar waar mogelijk (waar-)borgen.

Op basis van een wetswijziging in 2018 werd een bestuurlijke fusie mogelijk met behoud van de openbare en de christelijke identiteit, het zogenaamde "samenwerkingsbestuur". Het nieuwe schoolbestuur krijgt één bestuur, één toezichthoudend orgaan, één GMR en één Servicebureau.

De samenwerking tussen Bornego en Sevenwolden is in 2017 begonnen in de vorm van een samenwerkingsovereenkomst voor het Kei College en is inmiddels uitgebreid met een vergelijkbare overeenkomst voor de gezamenlijke school in Joure (Plein Joure). De laatste twee jaren werd steeds duidelijker dat een verdergaande samenwerking noodzakelijk was met het doel 'thuisnabij' voortgezet onderwijs te kunnen blijven bieden.

Het Toekomstperspectief voorziet in gezamenlijke huisvesting van bestuur en stafdiensten van beide scholen op één locatie. Waar nu nog veel activiteiten 'dubbel' worden gedaan, bijvoorbeeld in de ondersteuning, valt veel te winnen. Maar de overweging om duurzaam een breed onderwijsaanbod te willen blijven garanderen, is eveneens één van de pijlers onder de samenwerking. Vooruitlopend op de juridische fusie krijgt het nieuwe Servicebureau OGMF (zolang dit ruimtelijk past) onderdak in de Kingweg 1.

2.6 Samenwerking tussen vmbo en MBO

Het vmbo en MBO in Heerenveen verkennen verdergaande samenwerking. Dit draagt bij aan een efficiënte inzet van de aanwezige praktijkfaciliteiten, het (verder) versterken van en het op peil houden van het voorzieningenniveau voor het beroepsonderwijs in Heerenveen en de regio.

In Heerenveen verkennen de besturen van het vmbo en MBO verdergaande samenwerking. De mogelijke invulling van deze samenwerking dient nog met elkaar onderzocht te worden, wel is er reeds een proef ingezet. Zo maken 3^e jaars techniek-leerlingen van het Kei College gebruik van de faciliteiten bij Friesland College. Friesland College heeft bijvoorbeeld de wens om de locatie Saturnus uit te breiden, waar mogelijk ook het vmbo bij wordt betrokken. Daarnaast heeft Aeres de wens om het aanbod voor vmbo groen en MBO 1 + 2 te concentreren op één locatie.

Samenwerking tussen het vmbo en MBO kan positief bijdragen aan het op peil houden van het voorzieningenniveau van onderwijs in de gemeente Heerenveen. Ook de gemeente hecht waarde aan het op peil houden van het voorzieningenniveau in Heerenveen.

Op basis van landelijke ontwikkelingen betekent samenwerking tussen vmbo en MBO niet gelijk een reductie in vierkante meters. Ook samenwerking met het bedrijfsleven hoeft geen reductie in vierkante meters te betekenen, aangezien deze samenwerking conjunctuurgevoelig is. Hierna worden twee voorbeelden gegeven van samenwerking tussen vmbo en MBO als ook met het bedrijfsleven:

- Wartburg College werkt samen met het Hoornbeek College in Rotterdam: de locatie De Swaef, ook wel het Beroepencollege, biedt een specifiek programma gericht op leren door doen in de praktijk. De beide scholen hebben als doel om door een efficiënte samenwerking het mogelijk te maken, en leerlingen te stimuleren om in 5 jaar tijd een programma vmbo-MBO af te ronden. Binnen de doorlopende leerlijn streven de scholen naar het gezamenlijk aanbieden van (praktijk)faciliteiten. Een doorlopende leerlijn op het gebied van Werktuigbouwkunde betekent een intensivering van het gebruik van de praktijkomgeving. Dit betekent dat de samenwerking met name invloed had op de inrichting van de inventaris.
- vmbo van Het Stedelijk in Zutphen en het Ulenhofcollege, locatie 't Beeckland in Vorden: de scholen hebben het onderwijs in nauwe samenhang met het lokale bedrijfsleven georganiseerd. Door samen met het bedrijfsleven leerlijnen te ontwikkelen, is het onderwijs enerzijds beter in staat antwoord te geven op de vraagstukken waar het bedrijfsleven mee te maken heeft anderzijds is dit voor het onderwijs een belangrijke voorwaarde om het onderwijs duurzaam, krachtig en aantrekkelijk te blijven organiseren. Op basis van het aantal leerlingen zou slecht een beperkt aanbod realiseerbaar zijn geweest. Door de verbinding met het bedrijfsleven in de regio is een rijke leeromgeving gecreëerd waarin een breed scala aan profielen en keuzemogelijkheden aanwezig is.⁴

Medio 2022 wordt de samenwerking tussen het Friesland College en het voortgezet onderwijs in Heerenveen herijkt. Mogelijk dat de samenwerking wordt verbreed en dat naast techniek ook de aansluiting wordt gezocht met andere domeinen. Welke gevolgen de gewenste uitbreiding van de samenwerking heeft voor het gebruik van elkaars faciliteiten is op dit moment nog niet bekend.

⁴ Projecten ICSadviseurs, 2017 – 2019.

3. Verdiepende uitwerking Toekomstperspectief

In dit hoofdstuk wordt 'scenario 1', zoals is uitgewerkt in de eindrapportage van Confina/BCN Groep, toegelicht en aangevuld met actuele inzichten. Uitgangspunt van dit scenario is het met bestaand vastgoed gefaseerd realiseren van een passende toekomstbestendige huisvesting, onder andere door het afstoten, uitruilen en verbeteren van onderwijslocaties. In het verdiepend onderzoek zijn in een nauwe samenwerking tussen schoolbesturen, gemeente en ICSadviseurs diverse varianten besproken en onderzocht. In dit rapport is als uitkomst van dit onderzoek het meest optimale scenario toegelicht. Optimaal wat betreft de aansluiting op de onderwijskundige visie(s), het blijvend kunnen aanbieden van bereikbare onderwijsvoorzieningen in Heerenveen, het reduceren van leegstand door het clusteren van onderwijsrichtingen en afstoten van locaties en wat betreft de financiële consequenties die voortvloeien uit het onderwijskundig, duurzaam, gezond en toekomstbestendig maken van de gebouwen.

3.1 Toekomstperspectief realiseren in vier fases

3.1.1 Randvoorwaarden en uitgangspunten

Bornego en Sevenwolden hebben in het kader van de Toekomstperspectief de volgende randvoorwaarden en uitgangspunten geformuleerd:

1. Uitvoering van de door Bornego, Sevenwolden, SO Fryslân, Ambion en gemeente Heerenveen ondertekende intentieverklaring is onderdeel van een totaalvisie voor de toekomstige (huisvestings)situatie van het voortgezet onderwijs, in de vorm van een duurzaam scenario voor de komende twee tot drie decennia. Dit totaalplan moet door alle gremia van de betrokken partijen worden goedgekeurd voordat de eerste stap (het ontruimen van de Buitenbaan 3 door het Praktijkonderwijs van Sevenwolden) kan worden gezet. Hierbij gaat het om het college van B&W en de gemeenteraad van Heerenveen en de Raden van Toezicht en medezeggenschapsorganen van de schoolbesturen.
2. De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het voortgezet onderwijs, zolang en voor zover geen sprake is van doordecentralisatie. De schoolbesturen dragen bij aan de plannen met betrekking tot de inrichting van de gebouwen en onderzoeken de mogelijkheden verder te gaan dan het door de gemeente te bekostigen niveau ENG (energieneutraal gebouw)⁵. Tevens spelen de schoolbesturen een rol in de verduurzaming van de gebouwen die niet op de nominatie staan voor renovatie of nieuwbouw.
3. Er dient een evenwicht gevonden te worden tussen het (fors) reduceren van vierkante meters, het niet willen bouwen voor leegstand en het recht doen aan kwaliteit en kwantiteit met betrekking tot goed en modern onderwijs. Daarbij spelen het recht doen aan de fusiegrondslag van de koepel OGMF (over openbaar onderwijs) en het creëren van draagvlak bij de gremia die in moeten stemmen met de plannen een doorslaggevende rol.
4. Herkenbaarheid van de onderwijskundige eenheden van de toekomstige organisatie in de gemeente Heerenveen.
5. Het onderwijs op termijn zoveel als mogelijk in een opleidingskolom bijeen.

⁵ In het IHP Primair Onderwijs wordt als uitgangspunt gehanteerd dat bij nieuwbouw en voor zover mogelijk bij renovatie een Energie Neutraal Gebouw (ENG) wordt gerealiseerd. Dit uitgangspunt is overgenomen in het Toekomstperspectief VO. Bij ENG wordt net zoveel energie opgewekt als dat nodig is voor het gebouw. Een stap verder is dat de energieopwekking voldoende is om naast de gebouwgebonden energie ook de energie van het gebruik te compenseren. Schoolbesturen kunnen besluiten zelf te investeren in de daarvoor benodigde extra voorzieningen (in relatie tot de besparing op de exploitatiekosten).

3.1.2 Gefaseerd gerealiseerd eindbeeld

De schoolbesturen hebben op basis van hun gezamenlijk gedragen visie op onderwijs(huisvesting) een scenario geformuleerd dat bestaat uit vier fases:

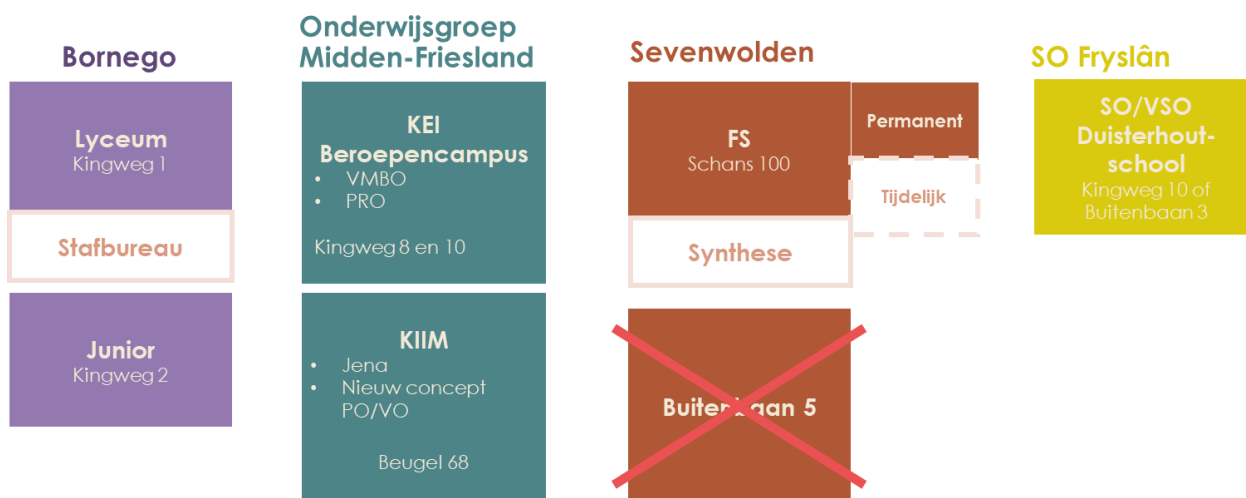
1. **Schooljaar 2021-2022:** de centrale diensten van Bornego en Sevenwolden verhuizen naar een gemeenschappelijk **Servicebureau** van OGMF aan de Kingweg 1. Kingweg 10 wordt met beperkte bouwkundige ingrepen voor een periode van circa tien jaar geschikt gemaakt voor het **Praktijkonderwijs**. Per 1 augustus 2022 verhuist de Compagnie/PrO Sevenwolden (praktijkonderwijs) van de Buitenbaan 3 naar de **Beroepencampus** (Kingweg 10). **VSO Duisterhoutschool** neemt haar intrek in Buitenbaan 3. **Buitenbaan 5** wordt (zoveel als mogelijk) een herkenbare onderbouwlocatie van OSG Sevenwolden. Op deze locatie start na de zomervakantie van 2022 **Kiim**, het nieuwe onderwijsconcept van Onderwijsgroep Midden-Friesland.
2. **Schooljaar 2022-2023:** het gebouw van **Lyceum Bornego** (Kingweg 1) wordt gerenoveerd. Na renovatie gaan de leerlingen van mavo-3 en mavo-4 van Beugel 68 terug naar Kingweg 1 en 2.
3. **Schooljaar 2023-2024: Beugel 68** wordt gerenoveerd ten behoeve van **Kiim**. **Fedde Schurer** wordt uitgebreid (deels permanent, deels tijdelijk) ten behoeve van het bij elkaar huisvesten van de onder- en bovenbouw. Tevens wordt bij **Fedde Schurer** een nieuwe **gymzaal** gerealiseerd. **Buitenbaan 5** komt na deze verhuisbewegingen leeg en kan worden afgestoten.
4. **Per 1 augustus 2030 of 2031:** afhankelijk van de uitkomsten van een onderzoek naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de Beroepencampus, wordt ten behoeve van het **vmbo/Praktijkonderwijs**, met mogelijk aanvullende onderwijsvraag vanuit het algemeen vormend onderwijs (mavo, havo, vwo) en eventuele andere onderwijssoorten, de Kingweg 10 gerenoveerd of nieuwbouw gerealiseerd op de Beroepencampus.

Deze fasering en uitvoering is gebaseerd op (huidige) inzichten en voorkeuren van de schoolbesturen en een gebouwbeoordeling. Op basis van de gebouwbeoordeling is een eerste richting bepaald voor (noodzaak tot) renoveren of nieuwbouwen van de verschillende locaties. In bijlage 2 is de gebouwbeoordeling opgenomen. Vanaf paragraaf 3.2 worden de fases toegelicht.

Onderstaande plattegrond geeft de huidige situatie weer.

In onderstaande figuur en de plattegrond is het eindbeeld van de uitvoering van het Toekomstperspectief scenario 1 weergegeven.

Dit vertaalt zich als volgt in de plattegrond:

- 1 Sevenwolden, Fedde Schurer/ Schans 100
- 2 RENN4/VSO De Zwaai, Synthese
- 3 KIIM, Beugel 68
- 4 Bornego, Lyceum, Kingweg 1
- 5 Bornego, Junior, Kingweg 2
- 6 Beroepencampus: Kei College, School voor praktijkonderwijs De Compagnie en overige onderwijssoorten, Kingweg 8 en 10
- 7 SO en VSO Duisterhoutschool
- 8 SBO It Oerset
- 9 Aeres, VMBO Groen + MBO 1 & 2
- 10 Friesland College, Sportstad
- 11 Friesland College, Technopark
- 12 Friesland College, Saturnus

3.1.3 Toekomstperspectief reduceert leegstand⁶

De totale capaciteit onderwijshuisvesting voor het (regulier) voortgezet onderwijs bedraagt op dit moment, exclusief gymaccommodaties, 40.640 m² bruto vloeroppervlakte (bvo), waarvan ruim 36.000 m² bvo is bekostigd door de gemeente en 4.418 m² bvo door de schoolbesturen. Na uitvoering van het Toekomstperspectief wordt de capaciteit met circa 8.500 m² bvo gereduceerd tot 32.149 m² bvo. In onderstaande tabel is dit weergegeven. In de tabel is tevens te zien dat door een afnemende ruimtebehoefte de leegstand op termijn circa 3.800 m² bvo bedraagt. Een deel van de capaciteit (aangenomen wordt circa 452 m² in Kiim) kan worden overgeheveld naar het primair onderwijs, waardoor voor het voortgezet onderwijs nog circa 3.350 m² bvo leegstand resteert.

De ontwikkeling van ruimtebehoefte en leegstand hangt samen met de leerlingenontwikkeling. Tevens kan worden opgemerkt dat de leegstand versnipperd is over alle locaties en dus niet terug te voeren aan een enkele locatie of onderwijsrichting. Daarnaast is het verplaatsen van een openbare school naar een christelijke vestiging vanuit de fusiegrondslag en het (waar)borgen van voldoende openbaar onderwijs niet onbeperkt mogelijk. Het nog verder reduceren van leegstand heeft dus zijn grenzen.

Huisvestingsvisie VO en SO Heerenveen capaciteit vs. ruimtebehoefte																	
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037
Capaciteit																	
Bornego Lyceum (Ds. Kingweg 1)	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339	6.339
Bornego Junior (Ds. Kingweg 2)	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922	3.922
Kiim (Beugel 68)	4.929	4.929	4.929	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396	4.396
Fedde Schurer (Schans 100)	7.925	7.925	7.925	9.444	9.444	9.444	9.444	9.444	9.444	9.244	9.044	9.044	9.044	9.044	8.686	8.686	8.686
Beroepencampus (Ds. Kingweg 8 & 10)	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806	8.806
Compagnie (Buitenbaan 3)	2.565	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Buitenbaan 5	6.154	6.154	6.154	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	40.640	38.075	38.075	32.907	32.907	32.907	32.907	32.807	32.707	32.507	32.507	32.507	32.507	32.149	32.149	32.149	32.149
Ruimtebehoefte																	
Bornego Lyceum (Ds. Kingweg 1)	4.970	5.108	5.844	5.693	5.751	5.711	5.693	5.664	5.629	5.566	5.503	5.469	5.444	5.387	5.369	5.363	5.374
Bornego Junior (Ds. Kingweg 2)	2.750	3.146	3.251	3.337	3.343	3.288	3.319	3.263	3.207	3.152	3.127	3.041	3.022	3.016	3.034	3.047	3.053
Beugel 68 (huidig)	2.769	949	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
De Nieuwe School (Beugel 68)	0	0	0	3.420	3.409	3.502	3.502	3.520	3.520	3.520	3.520	3.520	3.520	3.520	3.520	3.520	3.520
Fedde Schurer (Schans 100)	7.992	7.660	7.554	9.846	9.589	9.382	9.383	9.270	9.181	9.010	8.917	8.779	8.767	8.657	8.651	8.657	8.686
Beroepencampus (Ds. Kingweg 8 & 10)	5.039	8.980	7.910	7.910	7.898	7.861	7.861	7.849	7.837	7.801	7.776	7.764	7.752	7.728	7.728	7.728	7.728
Compagnie (Buitenbaan 3)	2.223	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Buitenbaan 5	4.542	4.896	4.980	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	30.285	30.738	29.539	30.206	29.990	29.744	29.758	29.566	29.375	29.049	28.842	28.572	28.505	28.307	28.302	28.315	28.361
Saldo capaciteit - ruimtebehoefte	10.355	7.337	8.536	2.701	2.917	3.163	3.149	3.241	3.332	3.458	3.665	3.935	4.002	3.842	3.847	3.834	3.788

3.2 Fase 1: Servicebureau, 1^e fase Beroepencampus, VSO Duisterhoutschool en mavo-4 naar Fedde Schurer/Schans 100

3.2.1 Servicebureau naar Kingweg 1

Toelichting scenario

Het nieuwe Servicebureau van OGMF wordt herkenbaar gehuisvest aan de Kingweg 1. Met de vorming van een nieuw Servicebureau wordt de Kingweg 10 vrijgespeeld voor de komst van het Praktijkonderwijs. Verwachting is dat de aanpassingen van Kingweg 1 vanuit bouwkundig perspectief beperkt zijn. De daaruit voortvloeiende kosten worden bekostigd door de schoolbesturen.

⁶ In dit rapport is de berekening van de ruimtebehoefte gebaseerd op de huidige verordening van de gemeente Heerenveen en de berekeningen die Pronexus heeft gemaakt op basis van de leerlingprognoses (januari 2022). Met ingang van 1 januari 2021 heeft de VNG in haar modelverordening een wijziging doorgevoerd in de ruimtebehoefteberekening voor het voortgezet onderwijs; het theoretische onderwijs krijgt minder m²'s, de vmbo-beroepsgerichte opleidingen krijgen meer m²'s. De gemeente is voornemens de nieuwe berekeningswijze op te nemen in de te actualiseren verordening. Ze gaat hierover echter nog in gesprek met de schoolbesturen, aangezien het verschil tussen de oude en nieuwe berekening significant is én omdat er landelijk (onder andere vanuit de Landelijke Vereniging van Onderwijsadviseurs) kritiek is op de deze wijziging.

Effecten voor de huisvesting

In de Kingweg 1 is normatief voldoende ruimte beschikbaar voor inpassing van het Servicebureau, zoals het nu lijkt ook nadat mavo 3-4 in de volgende fusie haar intrek neemt in Kingweg 1.

Bornego Lyceum (Ds. Kingweg 1)		capaciteit	1-10-2021	aantal ll.
A	Onderwijs capaciteit (door gemeente bekostigd)	5.340 m ² bvo		
B	Onderwijs capaciteit (door schoolbestuur bekostigd)	999 m ² bvo		
C	Vaste voet Hoofdvestiging		980 m ² bvo	
	Ruimtebehoefte Lyceum		3.528 m ² bvo	620
D	Servicebureau naar Kingweg 1		600 m ² bvo	
E	Mavo 3/4 vanuit Beugel 68			
Totaal		6.339 m² bvo	5.108 m² bvo	620

Vraag & aanbod - Bornego Lyceum (Ds. Kingweg 1)		V & A 2022
Onderwijs capaciteit (A) - ruimtebehoefte (C, D, E)		232 m ² bvo
Totale onderwijs capaciteit (A, B) - ruimtebehoefte (C, D, E)		1.231 m ² bvo

Beschouwing

Het vormen van een nieuw Servicebureau voor OGMF draagt bij aan de ambitie van de schoolbesturen om invulling te geven aan de fusie en samenwerking. Door dit bureau onder te brengen in een gebouw waar (structureel) normatieve leegstand aanwezig is, draagt dit scenario tevens bij reductie van leegstand. Tot slot wordt de locatie Kingweg 10, mede door deze verhuizing, vrijgespeeld, waardoor daar ruimte ontstaat voor het Praktijkonderwijs. Dit ligt in lijn met de intentieverklaring.

3.2.2 Praktijkonderwijs naar de Beroepencampus

Toelichting scenario

In de intentieverklaring is afgesproken dat in het Toekomstperspectief wordt gezocht naar een oplossing voor de huisvestingsknelpunten van het SO/VSO. Deze is gevonden door het verhuizen van het Praktijkonderwijs van Buitenbaan 3 naar Kingweg 10. Buitenbaan 3 komt dan beschikbaar voor het SO/VSO.

Kingweg 10 wordt met beperkte bouwkundige ingrepen geschikt gemaakt voor het Praktijkonderwijs. De inpassing wordt goed maar sober gerealiseerd, omdat op het moment van verhuizing nog niet duidelijk is welke invulling de Beroepencampus gaat krijgen en wat dit op de lange termijn betekent voor het gebouw Kingweg 10 (bijvoorbeeld renovatie of sloop en volledige nieuwbouw). De aanpassingen moeten het mogelijk maken dat het Praktijkonderwijs circa tien jaar kan functioneren in de Kingweg 10. In een haalbaarheidsonderzoek moet worden onderzocht op welke wijze op lange termijn invulling kan worden gegeven aan de Beroepencampus.

Effecten voor de huisvesting

In onderstaande tabel zijn de beschikbare capaciteit, leerlingenprognose en bijbehorende normatieve ruimtebehoefte weergegeven. Voor het vmbo is de verwachting dat het leerlingenaantal op 1 augustus 2022 410 leerlingen is en daarna stabiliseert op circa 400 leerlingen of nog (verder) gaat dalen in de komende jaren. Voor een deel heeft dit te maken met de grote bovenbouw die er langzaam uitgroeit, met hiernaast een relatief beperkte instroom. Deze instroom staat ook onder druk, doordat de landelijke overheid inzet op heterogene brugklassen (i.c. meerdere opleidingsniveaus bij elkaar). Een bredere instroom (ook vmbo-onderbouw) in Kiim leidt tot dalende leerlingaantallen op deze vestiging (circa 25-50 leerlingen per 2022/2023). Aan de andere kant neemt in de bovenbouw van de avo-opleidingen (met name mavo en havo) het aandeel praktijkvakken toe. Deze leerlingen kunnen in plaats van een theoretisch vak een officieel praktijkvak kiezen en afsluiten middels een formeel schoolexamen. Deze curriculumonderdelen kunnen mogelijk ook op het Kei College worden gevolgd en afgesloten worden. Hiermee krijgt het Kei College naar verwachting in de toekomst meer de rol van een leer- en praktijkschool die tal van praktijkfaciliteiten biedt voor alle leerlingen van OGMF. Tot slot is uit onderzoek onder basisscholen gebleken dat er behoefte is dat Plein Joure een tweede leerjaar vmbo-bk gaat aanbieden. Indien hiertoe wordt besloten, dan stromen de leerlingen na het tweede leerjaar door naar de bovenbouw van het Kei College.

Op dit moment gebruikt het Kei College Kingweg 8 volledig en de Kingweg 10 gedeeltelijk (profielen D&P en E&O). Kingweg 10 wordt daarnaast nog gebruikt voor de centrale dienst van Sevenwolden en tot voor kort voor de huisvesting van de afdeling mavo 4 van Sevenwolden (inmiddels tijdelijk gehuisvest op de vestiging Beugel 68). De centrale dienst verhuist naar Kingweg 1.

Uit de vergelijking van beschikbare en benodigde ruimte blijkt dat het Praktijkonderwijs inpasbaar is in de Kingweg 10 (omvang van Kingweg 10 is 3.516 m² bruto vloeroppervlakte/bvo).

Beroepencampus (Ds. Kingweg 8 & 10)		capaciteit	1-10-21	aantal ll.	Prognose 2023	aantal ll.	Prognose 2024	aantal ll.	Prognose 2025	aantal ll.
A	Onderwijs capaciteit Kingweg 8 en 10 (door gemeente bekostigd)	8.806 m ² bvo								
B	Onderwijs capaciteit (door schoolbestuur bekostigd)	0 m ² bvo								
C	Vaste voet Hoofdvestiging		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo	
	Vaste voet Praktijkonderwijs		306 m ² bvo		306 m ² bvo		306 m ² bvo		306 m ² bvo	
	Ruimtebehoefte Kei, Kingweg 8		2.485 m ² bvo	204						
D	Ruimtebehoefte Kei, Kingweg 10		1.693 m ² bvo	127						
	Ruimtebehoefte onderbouw vmbo Borneo College (25CVO05)			73	4.524 m ² bvo	410	4.524 m ² bvo	400	4.524 m ² bvo	400
	Ruimtebehoefte bovenbouw vmbo Borneo College (25CVO05)		1.269 m ² bvo	77						
E	Ruimtebehoefte praktijkonderwijs vanuit BB 3		2.247 m ² bvo	160	2.210 m ² bvo	157	2.210 m ² bvo	157	2.198 m ² bvo	156
F	Totaal	8.806 m ² bvo	8.980 m ² bvo	641	8.020 m ² bvo	567	8.020 m ² bvo	557	8.008 m ² bvo	556

Vraag & aanbod - Kei College (Ds. Kingweg 8 & 10)		V&A 2022	V&A 2023	V&A 2024	V&A 2025
Totale onderwijs capaciteit (A, B) - ruimtebehoefte (C - F)		-174 m ² bvo	786 m ² bvo	786 m ² bvo	798 m ² bvo

Beschouwing

In de strategische plannen van Sevenwolden is voorzien in een locatie van het Praktijkonderwijs (PrO) samen met het Kei College, om op die manier een "Beroepencampus" te kunnen vormen. De reden daarvoor is tweeledig. In de eerste plaats heeft het PrO behoefte aan meer en beter gebruik van goed uitgeruste praktijkruimtes. Deze zijn op het Kei College (ook in tijdsopzicht, het groot de efficiency van het gebruik) beschikbaar. Ten tweede is er zo de mogelijkheid voor zowel de vmbo- als de PrO-leerlingen om in een situatie met elkaar samen te werken die ook in de latere beroepssituatie gemeengoed zal zijn.

Door de verhuizing van het Praktijkonderwijs komt de locatie Buitenbaan 3 vrij. Deze wordt ingezet om de plannen voor SO/VSO Duisterhoutschool te kunnen realiseren. Gezien de prioriteit die aan deze ontwikkeling is gegeven in de tussen betrokken schoolbesturen en gemeente gesloten intentieverklaring, is de verhuizing naar Kingweg 10 opgenomen in fase 1 van het Toekomstperspectief.

Door in de 1^e fase te kiezen voor een goede maar sobere aanpassing van Kingweg 10 ten behoeve van het Praktijkonderwijs, wordt tijd gecreëerd om een grondige heroriëntatie te doen op de invulling van de Beroepencampus in relatie tot de ontwikkelingen van de leerlingenaantallen van het Kei College. Dit voorkomt een (forse) investering in huisvesting, waarvan op korte termijn nog onvoldoende duidelijk of de omvang en invulling passen bij de toekomstige visie en ontwikkelingen. Ook het verkennen van mogelijkheden van het medegebruik van avo-opleidingen en/of mogelijkheden voor samenwerking met andere onderwijssoorten is onderdeel van de heroriëntatie, alsmede de afweging of renovatie of nieuwbouw van Kingweg 10 de beste oplossing is.

De technische staat van de huidige panden is over het algemeen goed. Het bouwjaar van Kingweg 10 is 1993. Het gebouw is dus nog geen veertig jaar oud. De kosten voor aanpassing van de Kingweg 10 worden daarom gedeeld tussen gemeente en schoolbesturen (verhouding 2/3 – 1/3, voor wat betreft de stichtingskosten). Daarnaast is afgesproken dat de overdracht van het gebouw aan de Buitenbaan 3 zonder kosten plaatsvindt.

Als het Praktijkonderwijs in Buitenbaan 3 gesitueerd zou blijven, zou gezien het bouwjaar van het gebouw (een deel is 40 jaar oud, een deel 20 jaar) een renovatie en afweging renovatie/nieuwbouw aan de orde zijn. Realisatie van een Beroepencampus draagt bij aan een krachtig vmbo en Praktijkonderwijs voor Heerenveen en omstreken.

3.2.3 SO en VSO Duisterhoutschool

Toelichting scenario

SO en VSO Duisterhoutschool zijn dringend op zoek naar een andere locatie. Buitenbaan 3 biedt hiervoor kansen en mogelijkheden. Er is onderzocht hoe het SO en VSO op een passende wijze gebruik kunnen maken van de huidige locatie van De Compagnie. De voordelen die het in gebruik nemen van De Compagnie opleveren:

- Er is ruimte om de verwachte groei van leerlingen op te vangen op beide locaties.
- Er is ruimte om een basisgroep (combi SO/VSO) te formeren.
- Er is weer plek te creëren voor Wille kinderopvang.
- Er zijn passende praktijkruimten voor Techniek, Koken, Groen en Zorg & Welzijn.
- Er is voldoende kantoor- en spreekruimte (nevenruimte) voor ondersteunende activiteiten en mogelijkheden voor 1:1 begeleiding van leerlingen.
- Het biedt de mogelijkheid om het SO en het VSO een eigen gezicht te geven.
- De gebouwen kunnen hun eigen specifieke karakter hebben vanuit de leeftijd van de leerlingen en het aanbod dat op de verschillende specifieke doelgroepen van de school moet worden afgestemd.

In het Toekomstperspectief wordt er vanuit gegaan dat het VSO naar Buitenbaan 3 al dan niet tijdelijk verhuist, samen met (zoals het nu lijkt) de SO-afdeling van de Duisterhoutschool. Er is uitgegaan van een scenario dat ervan uitgaat dat de Duisterhoutschool haar intrek neemt in de Compagnie met minimale aanpassingen. Dit geeft tijd voor een uitgebreidere afweging over lange termijn investeringen in De Compagnie of eventuele nieuwbouw. SO Fryslân verbindt aan dit laatste scenario de voorwaarden dat:

- binnen circa 10 jaar alsnog de optimalisatie (scenario 1) is doorgevoerd óf vervangende nieuwbouw elders is gerealiseerd.
- als er gedurende deze periode wezenlijke knelpunten in de huisvesting (qua veiligheid, gezondheid of welbevinden van leerlingen en team) ontstaan doordat enkel minimale aanpassingen zijn gedaan, deze wel worden uitgevoerd en financieel gedekt zijn.

Effecten voor de huisvesting

Het gebouw leent zich ruimtelijk en functioneel erg goed voor het VSO en SO, aangezien het nu ook al een praktijkschool is. Dat maakt dat er op dat vlak in het gebouw niet veel aanpassingen nodig zijn. In een tekening is een nieuwe indeling aangegeven en op basis hiervan is geïnterpreteerd welke aanpassingen nodig zijn en wat hiervan de kosten zijn. Bij de herindeling is vanuit functionaliteit gekeken naar de mogelijkheden om gebruik te maken van bestaande ruimten (met zo min mogelijk verbouwingen om desinvesteringen te voorkomen). Qua inrichting (binnen) zijn investeringen noodzakelijk als het gaat om ICT en telefonie en inrichting van het gymlokaal, de praktijklokalen en de leerpleinen. Qua inrichting (buiten) moeten ook aanpassingen worden gedaan. Dit betreft voornamelijk het pleingebruik en de pleininrichting (speeltoestellen). Er zijn voor het halen en brengen (taxibusjes) aanpassingen nodig.

Het oudste bouwdeel is 40 jaar, het nieuwste 20. Dit sluit ook aan bij de renovatie- en nieuwbouwcycli die de gemeente hanteerde ten tijde van realisatie van het gebouw (20 resp. 40 jaar). Door Lindhorst is in 2019 het MJOP (meerjaren onderhoudsplan) voor Buitenbaan 3 geactualiseerd. Gemiddeld gezien heeft het gebouw een redelijk tot goede onderhoudsconditie. Wel is zichtbaar dat diverse elementen verouderd zijn en op termijn onderhoud nodig hebben. Ook zijn er problemen met het binnenklimaat qua temperatuur en ventilatiemogelijkheden. Naast actualisatie van het MJOP heeft Lindhorst (i.s.m. installatieadviseur Winkelman) in opdracht van OSG Sevenwolden een advies uitgewerkt voor de levensduur verlengende renovatie, optimalisatie van het binnenklimaat en verduurzaming van het gebouw (d.d. 17-07-19). Deze informatie is door SO Fryslân ook gebruikt voor de planuitwerking en kostenraming. Het MJOP is na de herinspectie niet meer geactualiseerd.

De Compagnie heeft een onderwijscapaciteit van 2.197 m² bvo (excl. gymzaal). De normatieve ruimtebehoefte voor de SO- en VSO-afdeling Duisterhoutschool is per 1 oktober 2021 1.494 m² bvo, uitgaande van totaal 82 leerlingen. Op basis van de een indelingstekening is vastgesteld dat de Duisterhoutschool (vrijwel) het gehele gebouw nodig heeft.

Beschouwing

De verhuizing van SO/VSO Duisterhoutschool wordt door alle betrokken partijen gezien als een passende oplossing voor de huisvestingsknelpunten van de school. Onder voorwaarde dat Kingweg 10 geschikt gemaakt wordt voor het Praktijkonderwijs en er voor het schoolbestuur geen kosten zijn verbonden aan het overdragen van het gebouw, krijgt dit scenario ook de volle medewerking van OSG Sevenwolden. De scope voor de aanpassingen in Buitenbaan 3 zijn gericht op de korte/middellange termijn. Dit geeft ruimte voor zowel het verder verkennen van de samenwerking tussen SO/VSO en de VO-scholen als voor het SO/VSO om te onderzoeken wat de best passende huisvestingsoplossing voor de lange termijn kan zijn. Met dit scenario wordt een passende invulling gegeven aan de afspraken uit de intentieverklaring en daarmee past het in het Toekomstperspectief.

3.2.4 Mavo-4 naar Fedde Schurer/Schans 100

Toelichting scenario

Op de locatie Schans 100 van Fedde Schurer is momenteel de bovenbouw vestiging havo/vwo (met een kleine uitzondering ten aanzien van de onderbouw) van Sevenwolden gehuisvest. Feitelijk is de huidige Buitenbaan 5 de onderbouw van Fedde Schurer. Net als bij het Bornego College aan de Kingweg 1 en 2 is het de bedoeling dat op termijn onder- en bovenbouw zoveel mogelijk bij elkaar worden gehuisvest.

Mavo-4 is feitelijk onderdeel van de vestiging Buitenbaan 5, maar door ruimtegebrek hebben ze de afgelopen jaren doorgebracht aan de Kingweg 10. Om ruimte te maken voor de verhuizing van het Praktijkonderwijs naar Kingweg 10 zijn ze al in 2020 tijdelijk gehuisvest in het gebouw aan de Beugel. Bedoeling is dat mavo-4 haar intrek neemt aan de Schans 100, zodat Beugel 68 beschikbaar komt voor opvang van leerlingen van het Bornego College tijdens de renovatie van Kingweg 1.

Effecten voor de huisvesting

Voor een verhuizing van mavo (vmblo-tl) leerjaar 4 naar Fedde Schurer, is het uitgangspunt dat het gebouw niet wordt uitgebreid. Als blijkt dat door de leerlingenontwikkeling er wel een tekort ontstaat (zoals de leerlingenprognose laat zien), dan wordt dat opgevangen binnen het gebouw of wordt bekeken of mavo-4 nog een schooljaar in één van de andere locaties gehuisvest kan blijven.

Fedde Schurer (Schans 100)		capaciteit	1-10-21	aantal ll.	Prognose 2023	aantal ll.
A	Onderwijscapaciteit (door gemeente bekostigd)	7.567 m ² bvo				
B	Onderwijscapaciteit (door schoolbestuur bekostigd, tijdelijk)	358 m ² bvo				
C	Vaste voet Hoofdvestiging		980 m ² bvo		980 m ² bvo	
D	Ruimtebehoefte FS (incl. TAN leerlingen)		6.338 m ² bvo	1.092	6.245 m ² bvo	1.076
E	Ruimtebehoefte synthese leerlingen		342 m ² bvo	28	329 m ² bvo	27
F	Ruimtebehoefte SLS en AVO-plus van BB 5					
G	Ruimtebehoefte vmbo TL/mavo 4 van BB 5				494 m ² bvo	77
G	Ruimtebehoefte bovenbouw Jena-II (FS) tlv ruimtebehoefte FS naar Beugel 68 (aanname: 2/3 van totaal)					
Totaal		7.925 m² bvo	7.660 m² bvo	1.120	8.048 m² bvo	1.180

Vraag & aanbod - Fedde Schurer (Schans 100)		V&A 2022	V&A 2023
Totale onderwijscapaciteit (A) - ruimtebehoefte (C - G)		-93 m ² bvo	-481 m ² bvo
Totale onderwijscapaciteit (A,B) - ruimtebehoefte (C-G)		265 m ² bvo	-123 m ² bvo

Beschouwing

Met de verhuizing van mavo-4 naar Fedde Schurer wordt de bovenbouw van OSG Sevenwolden geclusterd op één locatie. Dat past in het Toekomstperspectief en is een volgende stap in de mogelijkheid om op korte termijn verder te reduceren in leegstand.

Uitgangspunt van het scenario is dat schoolbestuur en gemeente afspraken maken over gemeentelijke bekostiging van de reeds eerder voor eigen rekening gerealiseerde onderwijscapaciteit (4 noodlokalen), gedurende de periode dat het schoolbestuur normatief aanspraak kan maken op deze vierkante meters.

3.3 Fase 2: renovatie Lyceum Bornego

Toelichting scenario

Het Lyceum van Bornego (Kingweg 1) heeft, mede gezien de leeftijd van het gebouw (een groot deel van het gebouw dateert uit 1982), behoefte aan een upgrade. Daarbij gaat het om een bouwkundige, duurzame (energie/milieu, er is geen klimaatsysteem) en een onderwijskundige aanpassing. De Juniorlocatie (Kingweg 2) is destijds voor een groot deel gefinancierd door Bornego zelf. Ook een deel van Kingweg 1 is door het schoolbestuur bekostigd. Onderdeel van uitvoering van het Toekomstperspectief is dat er tussen gemeente en Bornego afspraken worden gemaakt over de bekostiging van deze vierkante meters, gedurende de periode dat ze normatief benodigd zijn.

Effecten voor de huisvesting

In onderstaande tabel zijn de beschikbare capaciteit, leerlingenprognose en bijbehorende normatieve ruimtebehoefte weergegeven. Geconcludeerd kan worden dat Bornego een normatief ruimtetekort heeft als enkel wordt gekeken naar de door de gemeente bekostigde capaciteit. Als de door het schoolbestuur bekostigde capaciteit wordt meegerekend, dan is sprake van overcapaciteit die wordt gereduceerd met 600 m² door de plaatsing van het Servicebureau OGMF aan de Kingweg 1.

Bornego Lyceum (Ds. Kingweg 1)	capaciteit	1-10-2021	aantal II.	Prognose 2023	aantal II.	Prognose 2030	aantal II.	Prognose 2036	aantal II.
A Onderwijscapaciteit (door gemeente bekostigd)	5.340 m ² bvo								
B Onderwijscapaciteit (door schoolbestuur bekostigd)	999 m ² bvo								
C Vaste voet Hoofdvestiging		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo	
D Ruimtebehoefte Lyceum		3.528 m ² bvo	620	3.328 m ² bvo	585	3.089 m ² bvo	543	2.924 m ² bvo	514
E Servicebureau naar Kingweg 1		600 m ² bvo		600 m ² bvo		600 m ² bvo		600 m ² bvo	
F Mavo 3/4 vanuit Beugel 68				936 m ² bvo	146	897 m ² bvo	140	859 m ² bvo	134
Totaal	6.339 m² bvo	5.108 m² bvo	620	5.844 m² bvo	731	5.566 m² bvo	683	5.363 m² bvo	648

Vraag & aanbod - Bornego Lyceum (Ds. Kingweg 1)	V&A 2022	V&A 2023	V&A 2030	V&A 2036
Onderwijscapaciteit (A) - ruimtebehoefte (C, D, E)	232 m ² bvo	-504 m ² bvo	-226 m ² bvo	-23 m ² bvo
Totale onderwijscapaciteit (A, B) - ruimtebehoefte (C, D, E)	1.231 m ² bvo	495 m ² bvo	773 m ² bvo	976 m ² bvo

Bornego Junior (Ds. Kingweg 2)	capaciteit	1-10-21	aantal II.	Prognose 2023	aantal II.	Prognose 2030	aantal II.	Prognose 2036	aantal II.
A Onderwijscapaciteit (door gemeente bekostigd)	1.521 m ² bvo								
B Onderwijscapaciteit (door schoolbestuur bekostigd)	2.401 m ² bvo								
C Vaste voet Nevenvestiging zonder spreidingsnoodzaak		0 m ² bvo		0 m ² bvo		0 m ² bvo		0 m ² bvo	
D Ruimtebehoefte Junior		3.146 m ² bvo	509	3.251 m ² bvo	526	3.152 m ² bvo	510	3.047 m ² bvo	493
Totaal	3.922 m² bvo	3.146 m² bvo	509	3.251 m² bvo	526	3.152 m² bvo	510	3.047 m² bvo	493

Vraag & aanbod - Bornego Junior (Ds. Kingweg 2)	V&A 2022	V&A 2023	V&A 2030	V&A 2036
Onderwijscapaciteit (A) - ruimtebehoefte	-1.625 m ² bvo	-1.730 m ² bvo	-1.631 m ² bvo	-1.526 m ² bvo
Totale onderwijscapaciteit (A, B) - ruimtebehoefte	776 m ² bvo	671 m ² bvo	770 m ² bvo	875 m ² bvo

Vraag & aanbod - Bornego Junior (Ds. Kingweg 1 en 2)	capaciteit	V&A 2022	V&A 2023	V&A 2030	V&A 2036
Onderwijscapaciteit (A) - ruimtebehoefte	6.861 m ² bvo	-1.393 m ² bvo	-2.234 m ² bvo	-1.857 m ² bvo	-1.549 m ² bvo
Totale onderwijscapaciteit (A, B) - ruimtebehoefte	10.261 m ² bvo	2.007 m ² bvo	1.166 m ² bvo	1.543 m ² bvo	1.851 m ² bvo

Beschouwing

Kingweg 1 wordt gerenoveerd vanwege technische staat, onderwijskundig staat en verduurzaming. Dit past bij het bouwjaar van een groot deel van het gebouw en de uitkomsten van de schouw. Aangezien onderdeel van het Toekomstperspectief is om het gebouw in stand te houden, is op basis van een uitgevoerde schouw geconcludeerd dat renovatie, kijkend naar de jaarlijkse lasten, voordeliger is dan nieuwbouw.

In de schouw is vastgesteld dat het gebouw niet voldoet aan huidige maatstaven en normen. De gemeente neemt vanuit haar wettelijke zorgplicht de investering van de renovatie voor haar rekening.

Uitgangspunt van het scenario is dat de gemeente de door het schoolbestuur bekostigde vierkante meters 'compenseert'/bekostigt, voor de periode dat ze nodig zijn voor om te kunnen voldoende aan de normatief benodigde oppervlakte. Daardoor hoeft het schoolbestuur geen aanspraak te maken op bekostiging van een permanente uitbreiding. In het financiële overzicht in hoofdstuk 5 is de gemeentelijke bekostiging

bepaald op basis van de boekwaarde van de voor eigen rekening gerealiseerde vierkante meters, passend bij de omvang van het normatieve tekort in het betreffende jaar.

Gezien de normatieve overcapaciteit (leegstand) van de totale beschikbare, door gemeente en schoolbestuur bekostigde, vierkante meters, kan worden overwogen niet het gehele gebouw Kingweg 1 te renoveren, maar te onderzoeken of een deel op termijn kan worden afgestoten of een andere functie kan krijgen. Dit mede in relatie tot de bereidheid en mogelijkheid van het schoolbestuur om de exploitatiekosten van deze vierkante meters te kunnen dragen. Als blijkt dat de ruimte van het Servicebureau nodig is voor onderwijs, dan verhuist het Servicebureau in een later stadium naar een andere schoollocatie met voldoende overmaat.

3.4 Fase 3: Onderwijscampus Fedde Schurer/Schans 100 en Kiim

3.4.1 Clustering onder- en bovenbouw Onderwijscampus Fedde Schurer/Schans 100

Toelichting scenario

Om de ambitie om onder- en bovenbouw van het algemeen vormend onderwijs van OSG op één campus bij elkaar te brengen, verhuizen de leerlingen van AVO+/SLS (SportLifeStyle) van Buitenbaan 5 naar locatie Schans 100. Na deze verhuizing zijn alle sport-leerlingen bij elkaar gehuisvest (LOOT en TAN van Fedde Schurer en SLS van Buitenbaan 5). De leerlingen van Kiim gaan naar Beugel 68. Het gebouw Buitenbaan 5 komt dan leeg en valt terug naar de gemeente.

Om de verschuiving van leerlingen van de Buitenbaan 5 naar Schans 100 mogelijk te maken wordt het gebouw deels permanent en deels semi-permanent uitgebreid. De semi-permanente lokalen hebben een "ventielfunctie". De uiteindelijke omvang heeft enerzijds te maken met het de ontwikkeling van Kiim en het aantal leerlingen dat voor dit nieuwe concept kiest en anderzijds met de aanmeldingen van nieuwe leerlingen. Daarnaast kan met semi-permanente lokalen flexibel worden ingespeeld op de krimp. Bij toekomstige krimp kan de semi-permanente ruimte gefaseerd in omvang worden verkleind.

Door het vervallen van de twee gymzalen in Buitenbaan 5, is een uitbreiding met één extra LO-voorziening (één zaaldeel) op de Schans (of in de onmiddellijke nabijheid) vanuit de gemeentelijke zorgplicht voor voldoende zaalcapaciteit noodzakelijk.

Sinds het schooljaar 2017/2018 is een nevenvestiging van RENN4/VSO De Zwaai (Synthese; passend onderwijs voor havo en vwo-leerlingen met ernstige beperkingen in het autistisch spectrum, ASS) gevestigd in de locatie Fedde Schurer. Dit betreft niet alleen kinderen van OSG Sevenwolden maar ook kinderen die eerder op bijvoorbeeld het Bornego College of andere scholen les hebben gevolgd. Dit aanbod geldt binnen de nevenvestiging van RENN4/VSO De Zwaai. De school is gestart met 5 leerlingen, schooljaar 2018/2019 doorgroeid naar 8 leerlingen, op 1 oktober 2021 waren er 28 leerlingen. Het leerlingenaantal laat zich moeilijk prognosticeren. De leerlingen vallen zonder deze voorziening in een situatie van 'thuiszitten' of zullen naar een andere locatie van RENN4 gaan, met leerlingvervoerskosten als gevolg. Het onderwijsaanbod wordt grotendeels verzorgd door docenten van OSG Sevenwolden. Aangezien zij tevens lessen verzorgen binnen het reguliere aanbod van de locatie Fedde Schurer, hebben de onderwijsinstellingen vanuit praktische en roostertechnische overwegingen sterk de voorkeur om De Zwaai in of direct nabij de locatie Schans 100 te huisvesten.

Bijzondere aandacht aan de Schans is vereist voor de ruimtelijke indeling van terreinen. Nader onderzocht zal moeten worden of er voldoende ruimte op het huidige terrein is voor de (semi-)permanente eenheden, de parkeerruimte, fietsenstalling, nieuwbouw en LO-voorziening. Bij de uitvoering van het scenario wordt er rekening mee gehouden dat een aan de locatie grenzende locatie benodigd is, waardoor hier (voorlopig) geen woningbouw kan worden ontwikkeld. In de financiële raming is de potentiële grondwaarde vooralsnog als pm opgenomen; de gemeente onderzoekt nog hoe hiermee wordt omgegaan, mede in relatie tot de mogelijke herontwikkeling van de locatie Buitenbaan 5.

Effecten voor de huisvesting

In onderstaande tabel zijn de beschikbare capaciteit, leerlingenprognose en bijbehorende normatieve ruimtebehoefte weergegeven. Geconcludeerd kan worden dat het Toekomstperspectief niet kan worden gerealiseerd binnen de op dit moment aanwezige, deels door het schoolbestuur bekostigde, capaciteit. Er wordt daarom in het scenario rekening gehouden met een uitbreiding van 1.119 m² bvo in de vorm van permanente lokalen, aangevuld met 400 m² bvo (semi-)permanente lokalen (aanvullend op de al aanwezige tijdelijke/semi-permanente huisvesting). In 2034 kunnen de bestaande (door het schoolbestuur bekostigde) (semi-)permanente lokalen worden afgestoten (of eerder in plaats van de nieuwe semi-permanente lokalen).

Fedde Schurer (Schant 100)		capaciteit	1-10-21	aantal II	Prognose 2023	aantal II	Prognose 2024	aantal II	Prognose 2030	aantal II	Prognose 2034	aantal II	Prognose 2036	aantal II
A	Onderwijs capaciteit (door gemeente bekostigd)	7.567 m ² bvo												
B	Onderwijs capaciteit (door schoolbestuur bekostigd, tijdelijk)	358 m ² bvo												
C	Vaste voet Hoofdvestiging		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo		980 m ² bvo	
D	Ruimtebehoefte FS (incl. TAN leerlingen)		6.338 m ² bvo	1.092	6.245 m ² bvo	1.076	6.228 m ² bvo	1.073	5.839 m ² bvo	1.006	5.578 m ² bvo	961	5.560 m ² bvo	958
E	Ruimtebehoefte synthese leerlingen		342 m ² bvo	28	329 m ² bvo	27	329 m ² bvo	27	317 m ² bvo	26	317 m ² bvo	26	317 m ² bvo	26
F	Ruimtebehoefte SL5 en AVO-plus van BB 5						2.097 m ² bvo	344	1.969 m ² bvo	324	1.889 m ² bvo	310	1.908 m ² bvo	313
G	Ruimtebehoefte vmbo TL/mavo 4 van BB 5				494 m ² bvo	77	487 m ² bvo	76	455 m ² bvo	71	442 m ² bvo	69	442 m ² bvo	69
G	Ruimtebehoefte bovenbouw Jena-II (FS) naar Beugel 68						-275 m ² bvo	-47	-550 m ² bvo	-94	-550 m ² bvo	-94	-550 m ² bvo	-94
Totaal		7.925 m² bvo	7.640 m² bvo	1.120	8.048 m² bvo	1.180	9.846 m² bvo	1.473	9.010 m² bvo	1.333	8.657 m² bvo	1.272	8.657 m² bvo	1.272

Vraag & aanbod - Fedde Schurer (Schant 100)		V&A 2022	V&A 2023	V&A 2024	V&A 2030	V&A 2034	V&A 2036
Totale onderwijs capaciteit (A) - ruimtebehoefte (C-G)		-93 m ² bvo	-481 m ² bvo	-2.279 m ² bvo	-1.443 m ² bvo	-1.090 m ² bvo	-1.090 m ² bvo
Totale onderwijs capaciteit (A,B) - ruimtebehoefte (C-G)		265 m ² bvo	-123 m ² bvo	-1.921 m ² bvo	-1.085 m ² bvo	-732 m ² bvo	-732 m ² bvo
uitbreiding permanent				1.119 m ² bvo	1.119 m ² bvo	1.119 m ² bvo	1.119 m ² bvo
uitbreiding tijdelijk				400 m ² bvo	0 m ² bvo	-358 m ² bvo	-358 m ² bvo
saldo				-402 m ² bvo	34 m ² bvo	29 m ² bvo	29 m ² bvo

Beschouwing

Na realisatie van dit scenario zijn de onder- en bovenbouw mavo/havo/vwo van Sevenwolden bij elkaar gehuisvest op de onderwijscampus Fedde Schurer. Leerlingen zijn niet langer verspreid over twee locaties, hetgeen onderwijskundig en organisatorisch tot een optimalere situatie leidt. Het clusteren van de sportfaciliteiten draagt bij aan de ambitie om het sportkarakter van Fedde Schurer te versterken. Deze sportfocus sluit volledig aan bij de gemeentelijke opvatting van Heerenveen Sportstad. Tegenover de investering bij Fedde Schurer staat het afstoten van Buitenbaan 5. Het scenario is dus in meerdere opzichten interessant. De gemeente investeert vanuit haar zorgplicht in een uitbreiding bij Fedde Schurer. De omvang daarvan wordt in overleg met het schoolbestuur nader bepaald op basis van de leerlingenontwikkeling.

Uitgangspunt van het scenario is dat de gemeente de door het schoolbestuur bekostigde vierkante meters 'compenseert'/bekostigt, voor de periode dat ze nodig zijn voor om te kunnen voldoende aan de normatief benodigde oppervlakte. Daardoor kan worden bespaard op de omvang van de uitbreiding. In het financiële overzicht in hoofdstuk 5 is de gemeentelijke bekostiging bepaald op basis van de boekwaarde van de noodlokalen. Dit geldt voor de jaren waarin het normatieve tekort minimaal gelijk is aan de omvang van de noodlokalen.

Nadat de Kingweg 1 is gerenoveerd en mavo 3/4 van Bornego terug is aan de Kingweg 1 en 2 wordt de locatie Buitenbaan 5 vrijgespeeld en teruggegeven aan de gemeente Heerenveen. Op lange termijn kan de locatie worden herontwikkeld.

3.4.2 Kiim: van Buitenbaan 5 naar Beugel 68

Toelichting scenario

Sevenwolden en Bornego starten gezamenlijk onder de vlag van OGMF per 1 augustus 2022 een vernieuwend onderwijsconcept in Buitenbaan 5 en vanaf 1 augustus 2024 in Beugel 68. Dit concept heet Kiim en wordt gebaseerd op klassiek en modern vernieuwingsonderwijs, met het Jenaplanconcept als vertrekpunt. Leerlingen kunnen er instromen vanaf groep 7 van de basisschool en tot en met het behalen van het mavo-, havo- of vwo-diploma onderwijs volgen. Kiim dient als een soort onderwijsclub voor de nieuwe stichting, gebaseerd op nieuwe uitgangspunten ten aanzien van bijvoorbeeld rooster, jaarklassen, gebouwgebruik en onderwijsopvattingen.

De verwachting is dat in Beugel 68 voldoende vierkante meters beschikbaar zijn om invulling te geven aan dit (groei)concept. Om Kiim te kunnen realiseren is een renovatie van Beugel 68 noodzakelijk. In een schouw op basis van een NEN 2767 conditiemeting is inzichtelijk gemaakt welke aanpassingen nodig zijn om het gebouw, gericht op de nieuwe functie, (minimaal) 30 jaar levensduurverlengend te renoveren en wat de kosten hiervan zijn. Ten aanzien van de functionele aanpassingen is, omdat het onderwijskundig concept nog onvoldoende is uitgewerkt om een gedetailleerde inpassingsstudie te maken, uitgegaan van een kengetal. Te zijner tijd kan deze raming worden aangescherpt op basis van een uitgewerkt onderwijskundig en ruimtelijk plan.

Effecten voor de huisvesting

In onderstaande tabel zijn de beschikbare capaciteit, verwachting van het leerlingenaantal en bijbehorende normatieve ruimtebehoefte weergegeven, voor de korte termijn in Buitenbaan 5 en voor de middellange termijn in Beugel 68. In overleg met de schoolbesturen zijn aannames gedaan ten aanzien van het aantal leerlingen. Gezien de bij de aannames behorende ruimtebehoefte, is ervan uitgegaan dat de bouwstelloods en het verzorgingslokaal kunnen worden afgestoten. Een definitieve keuze hiervoor wordt gemaakt zodra er meer inzicht is in de leerlingenaantallen. Tussen gemeente en schoolbesturen is afgesproken dat, in lijn met de uitgangspunten van het IHP primair onderwijs, bij de inpassing rekening wordt gehouden met 10% inpassingsverlies en dat voor de gemeentelijke vergoeding wordt bepaald op basis van de dan benodigde vierkante meters. Onder de tabel is weergegeven welke oppervlakte benodigd is inclusief het inpassingsverlies.

Buitenbaan 5 - Kiim		capaciteit	1-10-21	aantal II.	Prognose 2023	aantal II.
A	Onderwijs capaciteit (door gemeente bekostigd)	5.494 m² bvo				
B	Onderwijs capaciteit (door schoolbestuur bekostigd)	660 m² bvo				
	Vaste voet Nev investering		550 m² bvo		550 m² bvo	
	Ruimtebehoefte SLS en AVO-plus		2.414 m² bvo	396	2.097 m² bvo	421
	Ruimtebehoefte vmbo TL/mavo-4		628 m² bvo	98		
C	Ruimtebehoefte onderbouw Jena-II		1.304 m² bvo	211	1.360 m² bvo	220
	Ruimtebehoefte vmbo basis-kader (onderbouw)				155 m² bvo	25
	Samenwerking primair onderwijs (incl. vaste voet 200 m²)				326 m² bvo	25
Totaal		6.154 m² bvo	4.896 m² bvo	705	4.486 m² bvo	691

Vraag & aanbod - Buitenbaan 5		V & A 2022	V & A 2023
Onderwijs capaciteit (A) - ruimtebehoefte (C)		598 m² bvo	1.008 m² bvo
Totale onderwijs capaciteit (A, B) - ruimtebehoefte (C)		1.258 m² bvo	1.668 m² bvo

Kiim (Beugel 68)		capaciteit	1-10-21	aantal II.	Prognose 2024	aantal II.	Prognose 2030	aantal II.	Prognose 2036	aantal II.
A	Onderwijscapaciteit algemeen (door gemeente bekostigd)	4.396 m² bvo								
	Onderwijscapaciteit specifiek (bouwstellood en verzorgingslokaal, door gemeente bekostigd)	533 m² bvo								
C	Vaste voet Nev en vestiging		0 m² bvo		550 m² bvo		550 m² bvo		550 m² bvo	
D	Ruimtebehoefte onderbouw vmbo Bornego College (25CVO02)									
E	Ruimtebehoefte bovenbouw vmbo Bornego College (25CVO02)									
F	Ruimtebehoefte mavo 3/4 Bornego		949 m² bvo	148						
	Ruimtebehoefte onderbouw Jena-II				1.700 m² bvo	275	1.391 m² bvo	225	1.391 m² bvo	225
	Ruimtebehoefte bovenbouw Jena-II				410 m² bvo	70	819 m² bvo	140	819 m² bvo	140
G	Ruimtebehoefte vmbo bk (onderbouw)				309 m² bvo	50	309 m² bvo	50	309 m² bvo	50
	Samenwerking primair onderwijs (incl. vaste voet 200 m²)				452 m² bvo	50	452 m² bvo	50	452 m² bvo	50
Totaal huidige		4.929 m² bvo	949 m² bvo	148						
Totaal Kiim		4.396 m² bvo			3.420 m² bvo	445	3.520 m² bvo	465	3.520 m² bvo	465
Vraag & aanbod - De Nieuwe School					V&A 2022	V&A 2024	V&A 2030	V&A 2036		
Totale onderwijscapaciteit (A) - ruimtebehoefte (C - G)					3.980 m² bvo	977 m² bvo	876 m² bvo	876 m² bvo		
Ruimtebehoefte + 10% inpassingsverlies					3.761 m² bvo	3.872 m² bvo	3.872 m² bvo	3.872 m² bvo		
Overmaat in gebouw o.b.v. hoofdgebouw - toekenning					635 m² bvo	524 m² bvo	524 m² bvo	524 m² bvo		

Beschouwing

De wens is om Kiim een eigen plek te geven in het Heerenveense onderwijslandschap. Het introduceren van een nieuwe onderwijsconcept past bij de wens om in het Toekomstperspectief modern en vernieuwend onderwijs en voldoende spreiding en keuzevrijheid te bieden aan leerlingen en ouders.

Voor de huisvesting zijn twee gebouwen onderzocht: Buitenbaan 5 en Beugel 68. In de afweging is Beugel 68 vanwege de volgende argumenten als voorkeurslocatie naar voren gekomen:

- De ruimtebehoefte is zowel inpasbaar in Buitenbaan 5 als Beugel 68. Bij Buitenbaan 5 ontstaat echter (exclusief de aanwezige 660 m² semi-permanente huisvesting) een overmaat van ruim 2.000 m² bvo in 2036. De vraag is of (een significant deel van) deze overmaat kan worden afgestoten bij een renovatie. De overmaat bij Beugel 68 is kleiner en kan grotendeels worden gereduceerd door het afstoten van de bouwstelloods en het verzorgingslokaal;
- Bij Buitenbaan 5 zijn twee gymlokalen aanwezig, bij Beugel 68 één. Bij instandhouding van Buitenbaan 5 ontstaat een overmaat van één gymlokaal;
- De renovatiekosten van Beugel 68 liggen lager dan die van Buitenbaan 5;
- Beugel 68 ligt nabij het station; dit is voor Kiim met een, naar verwachting, regionale aantrekkingskracht een gunstige locatie;
- De locatie Beugel 68 wordt, meer dan Buitenbaan 5, gezien als een échte nieuwe locatie, passend bij de start van een nieuwe onderwijsconcept.

Het bouwjaar van Beugel 68 is 1981. Gezien de technische staat van het gebouw is een investering noodzakelijk zijn om het gebouw weer te laten voldoen aan de huidige maatstaven en normen en de levensduur te verlengen met minimaal 30 jaar, indien mogelijk op niveau ENG. Het beoogde onderwijsconcept Kiim vereist tevens een forse onderwijskundige aanpassing van het gebouw; gezien de flexibele indeelbaarheid van het gebouw lijkt dit goed te realiseren. Op basis van de uitgevoerde schouw is geconcludeerd dat renovatie kijkend naar de jaarlijkse lasten voordeliger is dan nieuwbouw. Uitvoering van het scenario voorziet in een optimale benutting van de beschikbare oppervlakte. In de calculaties is rekening gehouden met een renovatie van het 'basisgebouw' en de gymzaal. De bouwstelloods en het verzorgingslokaal worden in eerste niet gerenoveerd en, als de leerlingaantallen dat toelaten, afgestoten.

In de schouw is vastgesteld dat het gebouw niet voldoet aan huidige maatstaven en normen. Geadviseerd wordt daarom dat de gemeente, vanuit haar wettelijke zorgplicht, de investering van de renovatie voor haar rekening neemt.

3.5 Fase 4: 2^e fase Beroepencampus

Toelichting scenario

OGMF wil zich de komende jaren heroriënteren op de Beroepencampus. Daarbij is het mogelijke doel renovatie of nieuwbouw van Kingweg 10 en/of nieuwbouw over circa tien jaar, als onderdeel van een campus met Kingweg 8 en renovatie of nieuwbouw van sportfaciliteiten (huidige gebouw Kingweg 14).

Afgezien van het imago, is bekend dat het vmbo-bk onderwijs al langere tijd onder druk staat. De Rijksoverheid koerst op bredere brugklassen, omdat, op basis van recent onderzoek van de Onderwijsraad, is gebleken dat deze organisatievorm kansengelijkheid bevordert. Parallel hieraan is zichtbaar dat het aandeel praktijkuren binnen de avo-opleidingen toeneemt. Niet alleen de mavo (vmbo-t) krijgt met de 'nieuwe leerweg' een praktijkvak, ook op de havo zijn er nu mogelijkheden een formele praktijkcomponent toe te voegen. Naar verwachting wordt rond 2023 formeel een praktisch schoolvak geïntroduceerd.

Gezien deze ontwikkelingen lijkt het verstandig het Kei College een steviger positie te geven ten aanzien van de praktijkvakken en -modules voor alle schooltypen van alle vestigingen in Heerenveen. Naast de reguliere (kleine) onderbouw bk en de brede vmbo-bk in de bovenbouw, kunnen ook leerlingen van de mavo, havo en vwo op termijn praktijkmodules aan de Kingweg 8/10 volgen.

Gekoppeld aan de huisvestingsambities wordt in circa 2026/2027 gestart met de uitvoering van een haalbaarheidsonderzoek, gericht op de ontwikkeling van een integraal plan voor de Beroepencampus. Hierin kunnen ook andere onderwijssoorten, zoals het VSO/gespecialiseerd onderwijs, een plek krijgen. Doordat ook leerlingen van andere avo-schooltypen veelvuldig gebruik gaan maken van de praktijkvoorzieningen aan de Kingweg 8/10, ontstaat een heterogene school, waarin leerlingen elkaar tegenkomen en waarbinnen verdichting van de zorg-problematiek sterk wordt verminderd. De Beroepencampus nieuwe stijl zal rond 2030 zijn beslag moeten krijgen.

Tot slot moet worden opgemerkt dat in het kader van de reeds toegekende krimpsubsidie een verdergaande integratie tussen de bovenbouw vmbo en het MBO op stapel staat. De ingezette koers met het MBO (praktijkvakken) kan verder worden uitgebouwd met het MBO in de regio. Hiermee zal het volume van de 'traditionele' vmbo-school verder afnemen. Ook deze ontwikkeling werkt ondersteunend aan de ambitie om het Kei College in de komende jaren verder door te laten groeien tot een leer- en doeschool, waar alle leerlingen van alle niveaus praktijklessen en -modules volgen.

Effecten voor de huisvesting

In onderstaande tabel zijn de beschikbare capaciteit, leerlingenprognose en bijbehorende normatieve ruimtebehoefte weergegeven.

Beroepencampus (Ds. Kingweg 8 & 10)		capaciteit	1-10-21	aantal ll.	Prognose 2023	aantal ll.	Prognose 2030	aantal ll.	Prognose 2036	aantal ll.
A	Onderwijs capaciteit Kingweg 8 en 10 (door gemeente bekostigd)	8.806 m² bvo								
B	Onderwijs capaciteit (door schoolbestuur bekostigd)	0 m² bvo								
	Vaste voet Hoofdvestiging		980 m² bvo		980 m² bvo		980 m² bvo		980 m² bvo	
	Vaste voet Praktijkonderwijs		306 m² bvo		306 m² bvo		306 m² bvo		306 m² bvo	
C	Ruimtebehoefte Kei, Kingweg 8		2.485 m² bvo	204						
	Ruimtebehoefte Kei, Kingweg 10		1.693 m² bvo	127	4.524 m² bvo	410	4.524 m² bvo	400	4.524 m² bvo	400
D	Ruimtebehoefte onderbouw vmbo Bornego College (25CVO05)		1.269 m² bvo	73						
E	Ruimtebehoefte bovenbouw vmbo Bornego College (25CVO05)			77						
F	Ruimtebehoefte praktijkonderwijs vanuit BB 3		2.247 m² bvo	160	2.210 m² bvo	157	2.101 m² bvo	148	2.028 m² bvo	142
Totaal		8.806 m² bvo	8.980 m² bvo	641	8.020 m² bvo	567	7.911 m² bvo	548	7.838 m² bvo	542

Vraag & aanbod - Kei College (Ds. Kingweg 8 & 10)		V&A 2022	V&A 2023	V&A 2030	V&A 2036
Totale onderwijs capaciteit (A, B) - ruimtebehoefte (C - F)		-174 m² bvo	786 m² bvo	895 m² bvo	968 m² bvo

Beschouwing

In 2026/2027 wordt in een haalbaarheidsonderzoek onderzocht op welke wijze de Beroepencampus invulling kan krijgen. Voor het bepalen van omvang en een indicatief investeringsbedrag is ervan uitgegaan dat het Kei College en het Praktijkonderwijs samen gehuisvest blijven/worden op de Beroepencampus. Daarbij wordt gebruik gemaakt van het bestaande gebouw Kingweg 8 en voor de sportfaciliteiten van Kingweg 14. Op basis van de benodigde capaciteit van circa 7.850 m² bvo en de oppervlakte van Kingweg 8 (5.240 m²) is aanvullende capaciteit nodig van circa 2.560 m² bvo. De nieuwbouwkosten hiervan bedragen indicatief € 7.925.000 inclusief btw (prijsspeil januari 2022, voor overige uitgangspunten zie bijlage 4) en aangevuld met 1.400 m² bvo voor het SO/VSO € 12.300.000.

Vooralsnog is in de financiële doorrekening uitgegaan van nieuwbouw, aangezien uit een globale verkenning is gebleken dat de kapitaallasten van nieuwbouw lager uitvallen dan renovatie (uitgaande van 3.516 m² bvo, de omvang van het huidige gebouw Kingweg 10).

3.6 Huisvestingsbehoefte MBO

Het onderzoek van Confina/BCN Groep heeft de huisvestingsbehoefte van het MBO niet in kaart gebracht. Hierna wordt kort ingegaan op de huisvestingsbehoefte van het MBO in Heerenveen: Aeres en Friesland College. In de eerste fase van dit verdiepend onderzoek zijn gesprekken gevoerd met Aeres en Friesland College.

Zoals benoemd in paragraaf 2.6 wil Aeres zich op middellange termijn concentreren op één locatie aan de Domela Nieuwenhuisweg 3. Hiermee wordt het aanbod van vmbo groen en MBO 1 en 2 samengebracht naar de eigen locatie. De locatie aan de Haskeruitgang is een huurlocatie waarbij het contract tot 2022 loopt.

Friesland College wil graag een technische campus ontwikkelen bij de locatie Saturnus. De wens is Saturnus uit te breiden, mogelijk wordt hierin de samenwerking met het vmbo opgezocht. De locatie Jousierweg, waarvan Friesland College eigenaar is, staat te koop. Ten behoeve van het Technopark wordt een locatie (jaarlijks opzegbaar) gehuurd aan de Skrynmakker. Friesland College wil de locatie Sportstad behouden. Als het leerlingenaantal terugloopt kan de huur van de uitbouw worden opgezegd. Ditzelfde geldt voor de ruimten die worden gehuurd in de Rabobank (De Opslach). Momenteel kunnen techniek-leerlingen 3e jaars van het Kei College, als proef, gebruik maken van de faciliteiten van Friesland College. Het is maar de vraag of deze ontwikkelingen effect hebben op de ruimtebehoefte van het vmbo, zoals geschetst in paragraaf 2.6.

Daarom wordt in de uitwerking van het scenario uitgegaan van de ruimtebehoefte op basis van de leerlingenprognose.

4. Bewegingsonderwijs

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk is onderzocht hoe het aanbod aan bewegingsonderwijs zich verhoudt tot de normatieve behoefte aan klokuren sport. Er is gekeken naar de huidige behoefte (schooljaar 2020-2021) en de toekomstige behoefte. Voor het VO wordt uitgegaan van de wettelijke 40 beschikbare klokuren per zaal(deel). De leerlingenprognose van Pronexus is gehanteerd om de normatieve behoefte aan klokuren te berekenen. Het gebruik van sportvoorzieningen door verenigingen is niet in het overzicht meegenomen, omdat deze behoefte buiten de scope van dit onderzoek valt.

Het onderzoek gericht op het bewegingsonderwijs geeft inzicht in de investeringsbehoefte met betrekking tot de sportvoorziening. In het onderzoek Confina/BCN Groep is een eerste verkenning gedaan gericht op een mogelijke reductie van het aantal sportzalen in de gemeente Heerenveen. In tegenstelling tot de rapportage van Confina/BCN Groep is de normatieve sportbehoefte op basis van het aantal klokuren berekend in plaats van vierkante meters. Daarnaast wordt in het onderzoek van Confina/BCN Groep voor de sportzaal aan de Fedde Schurer uitgegaan van 3 zaaldelen. Op basis van de plattegrond van de sportzaal is de zaal ingericht voor twee zaaldelen (één scheidingswand). Hier zijn de nevenruimten op gericht, namelijk twee bergingen (één per zaaldeel) en één kleedkamer voor jongens en één kleedkamer voor meisjes die beiden toegang bieden tot de zaaldelen. Wel is de maatvoering afwijkend ten opzichte van een reguliere sportzaal. De capaciteit van de zaal is nu berekend op twee zaaldelen, terwijl de afmetingen ook voor drie zaaldelen geschikt zijn.

4.2 Huidige gymsituatie

Onderstaand overzicht geeft de sportaccommodaties in de gemeente Heerenveen weer met de bijbehorende capaciteit, bouwjaar en de **huidige** onderverdeling in gebruikers naar sportaccommodatie⁷.

Sportaccommodatie	Straat	Aantal zaaldelen	Beschikbare capaciteit	Bouwjaar	Gebruikers
Sportaccommodatie Kingweg 1	Ds Kingweg 1	2	80 uur	1972	Bornego Lyceum (havo/vwo)
Sportaccommodatie Kingweg 2	Ds Kingweg 2	1	40 uur	1972	Bornego Junior (Junior/Mavo)
Sportaccommodatie Beugel 68	Beugel 68	1	40 uur	1981	Kei College (vmbo 3+4) i.s.m. OSG - Beugel 68
Sportaccommodatie De Compagnie	Buitenbaan 3	1	40 uur	1980	Compagnie (praktijkonderwijs)
Sportaccommodatie Fedde Schurer	Schans 100	2	80 uur	1968/1977	Fedde Schurer (mavo/havo/vwo)
Sportaccommodatie De Buitenbaan	Buitenbaan 5	2	80 uur	1982	Buitenbaan (mavo/havo/vwo)
Sportaccommodatie Kingweg 14	Ds Kingweg 14	3	120 uur	2009	King College (theoretische leerweg/bovenbouw) Kei College (vmbo 3+4) i.s.m. OSG - Ds. Kingweg 8 Bornego College

De huidige gymsituatie is in de plattegrond per sportaccommodatie op basis van het gebruik in 2019 in beeld gebracht. Voor alle sportaccommodaties, behalve Buitenbaan 3, geldt een overschot aan capaciteit (leegstand).

⁷ In de eerste fase van het verdiepend onderzoek werd de sportaccommodatie bij het Kei College aangeduid als Kingweg 9. Inmiddels is uit de gemeentelijke administratie gebleken dat het officiële adres Kingweg 14 is.

4.3 Toekomstige gym situatie

In onderstaande tabel is de beschikbare capaciteit vergeleken met de behoefte op basis van het leerlingenaantal op 1 oktober 2021 (huidige situatie) en de prognose van 2030 en 2036, uitgaande van de situatie waarin alle vier fases van het Toekomstperspectief zijn uitgevoerd.

Sportaccommodatie	Aantal zaaldelen	Behoeft 1-10-2021	Behoeft 2030	Behoeft 2036	Saldo 1-10-2021	Saldo 2030	Saldo 2036
Sportaccommodatie Kingweg 1	2	0,82	1,09	1,03	1,18	0,91	0,97
Sportaccommodatie Kingweg 2	1	1,48	1,48	1,43	-0,48	-0,48	-0,43
Sportaccommodatie Beugel 68	1	0,47	0,99	0,99	0,54	0,01	0,01
Sportaccommodatie De Compagnie	1	0,79			0,21	n.v.t.	n.v.t.
Sportaccommodatie Fedde Schurer	2	1,86	3,23	3,19	0,14	-1,23	-1,19
Sportaccommodatie De Buitenbaan	2	1,68			0,32	n.v.t.	n.v.t.
Sportaccommodatie Kingweg 14	3	1,30	1,66	1,63	1,70	1,34	1,37

Geconcludeerd kan worden dat de sportaccommodaties op dit moment voldoende capaciteit bieden. Het tekort bij Kingweg 2 kan nu en in de toekomst worden opgevangen bij Kingweg 1.

Na uitvoering van het Toekomstperspectief ontstaat een knelpunt bij Fedde Schurer. Als de sportzaal Buitenbaan 5 op termijn wordt afgestoten, dan ontstaat er bij Fedde Schurer een tekort van ruim één zaaldeel. Om te voldoen aan haar zorgplicht bekostigt de gemeente deze zaal, aangezien er in de directe nabijheid geen gymzalen met voldoende zaalcapaciteit beschikbaar zijn. In hoofdstuk 3 is al aangegeven dat Sevenwolden vanwege het sportkarakter van de school veel waarde hecht aan het, op termijn, centraliseren

van haar sportvoorzieningen op de locatie Schans 100. Daarnaast voorziet de gemeente in (bekostiging van) de aanvullend benodigde capaciteit. Gezien het sportkarakter van de school kan, naast een sportaccommodatie in de iets verdere nabijheid, bijvoorbeeld worden gedacht aan alternatieve sportfaciliteiten, binnen of buiten, zoals fitnesscentra.

Voor de overige sportaccommodaties is in dit verdiepend onderzoek aangenomen dat het schoolbestuur zorgt voor instandhouding en dat, behoudens de aangegeven investeringen, geen renovatie of nieuwbouw is te verwachten.

5. Financiën

In onderstaand financieel overzicht is aangegeven wat de geraamde investeringskosten zijn per fase en welke planning wordt gehanteerd. Als uitgangspunt is gehanteerd dat de uitvoering vanaf 2022 start en dat de uitvoering van een fase circa 2 jaar duurt (1 jaar voorbereiding, 1 jaar uitvoering). Het startjaar is het jaar waarin de voorbereidingen voor het project starten. In dat jaar is het totale investeringsbedrag opgenomen. De voorbereidingen voor de renovatie van Kingweg 1 zijn door het schoolbestuur al gestart. Omdat de gemeente dit jaar hiervoor geen krediet kan verstrekken, zijn de kosten onder 2023 geplaatst.

In bijlage 4 zijn de financiële uitgangspunten toegelicht.

Investeringskosten uitvoering Toekomstperspectief V(S)O Heerenveen										
alle bedragen inclusief BTW		totaal incl. BTW		inrichting	startjaar	2022	2023	2024	2025	2026-2037
Beroepencampus		Aanpassingen Kingweg 10 t.b.v. praktijkonderwijs	€ 1.500.000	€ 400.000	2022	€ 1.500.000				€ 1.500.000
OSG Sevenvolden		Uitbreiding 1.119 m² bvo	€ 3.569.610	€ 235.800	2023		€ 3.569.610			€ 3.569.610
De Schans/Fedde Schurer		Uitbreiding 400 m² tijdelijke huisvesting	€ 630.000	€ 13.552	2023		€ 630.000			€ 630.000
		LO-voorziening (500 m²)	€ 1.406.696	€ 100.000	2023		€ 1.406.696			€ 1.406.696
		Upgrade terrein/beveiliging/infra/routing/parkeren/stalling/groen	€ 400.000		2023		€ 400.000			€ 400.000
		Derving grondverkoop	pm		2023		pm			pm
		Vergoeding t.b.v. zelf bekostigde tijdelijke lokalen			2023		€ 24.974	€ 22.703	€ 20.433	€ 81.732,00
										€ 149.842
KIIM		Renovatie Beugel 68, onderwijsgebouw	€ 6.873.356	€ 917.200	2023		€ 6.873.356			€ 6.873.356
		Kosten renovatie totale onderwijsgebouw	€ 7.803.531							
		Af: niet bekostigde omvang incl. 10% inpassingsverlies	€ -930.175							
		Renovatie Beugel 68, gymzaal	€ 891.296		2023		€ 891.296			€ 891.296
Borneo College		Renovatie Kingweg 1	€ 5.569.597	€ 1.346.200	2023		€ 5.569.597			€ 5.569.597
		Vergoeding t.b.v. zelf bekostigde capaciteit Kingweg 1 en 2			2023		€ 97.254	€ 95.856	€ 90.542	€ 668.925
										€ 952.577
Buitenbaan 5		Boekwaarde Buitenbaan 5	€ 792.641		2025				€ 792.641	€ 792.641
		Sloop Buitenbaan 5 (school)	€ 494.460		2025				€ 494.460	€ 494.460
		Sloop Buitenbaan 5 (gym)	€ 45.360		2025				€ 45.360	€ 45.360
		Bouwrijp maken Buitenbaan 5 (9.000 m²)	€ 31.500		2025				€ 31.500	€ 31.500
Totaal VO Heerenveen			€ 22.204.516	€ 3.012.752		€ 1.500.000	€ 19.462.782	€ 118.559	€ 1.474.936	€ 23.306.935

Onderstaande tabel geeft weer welk deel van de kosten (vanuit de zorgplicht) voor rekening komt voor de gemeente en welk deel voor rekening van de schoolbesturen. De gemeentelijke investeringen zijn vertaald in kapitaallasten⁸. De eenmalige kosten zijn per project afzonderlijk weergegeven.

Investeringskosten uitvoering Toekomstperspectief V(S)O Heerenveen													
alle bedragen inclusief BTW		totaal incl. BTW		inrichting	startjaar	totaal 2022-2037	schoolbesturen	gemeente	kapitaallasten (rente en afschrijving)				
									startjaar	2023	2024	2025	2026
Beroepencampus		Aanpassingen Kingweg 10 t.b.v. praktijkonderwijs	€ 1.500.000	€ 400.000	2022	€ 1.500.000	€ 900.000	€ 1.000.000	2023	€ 172.500	€ 170.250	€ 168.000	€ 165.750
												€ 795.000	€ 302.250
OSG Sevenvolden		Uitbreiding 1.119 m² bvo	€ 3.569.610	€ 235.800	2023	€ 3.569.610	€ 235.800	€ 3.569.610	2025	€ 124.936	€ 123.865	€ 603.264	€ 799.593
De Schans/Fedde Schurer		Uitbreiding 400 m² tijdelijke huisvesting	€ 630.000	€ 13.552	2023	€ 630.000	€ 13.552	€ 630.000	2025	€ 51.450	€ 50.820	€ 244.650	€ 316.050
		LO-voorziening (500 m²)	€ 1.406.696	€ 100.000	2023	€ 1.406.696	€ 100.000	€ 1.406.696	2025	€ 49.234	€ 48.812	€ 237.732	€ 315.100
		Upgrade terrein/beveiliging/infra/routing/parkeren/stalling/groen	€ 400.000		2023	€ 400.000		€ 400.000	2025	€ 14.000	€ 13.880	€ 67.600	€ 89.600
		Derving grondverkoop	pm		2023	pm		pm	2023				
		Vergoeding t.b.v. zelf bekostigde tijdelijke lokalen			2023	€ 149.842		€ 149.842	2023				pm
													€ 149.842
KIIM		Renovatie Beugel 68, onderwijsgebouw	€ 6.873.356	€ 917.200	2023	€ 6.873.356	€ 917.200	€ 6.873.356	2025	€ 332.212	€ 328.776	€ 1.592.327	€ 2.084.918
		Kosten renovatie totale onderwijsgebouw	€ 7.803.531										
		Af: niet bekostigde omvang incl. 10% inpassingsverlies	€ -930.175										
		Renovatie Beugel 68, gymzaal	€ 891.296		2023	€ 891.296		€ 891.296	2025	€ 43.079	€ 42.634	€ 206.483	€ 270.360
Borneo College		Renovatie Kingweg 1	€ 5.569.597	€ 1.346.200	2023	€ 5.569.597	€ 1.346.200	€ 5.569.597	2025	€ 269.197	€ 266.412	€ 1.290.290	€ 1.689.444
		Vergoeding t.b.v. zelf bekostigde capaciteit Kingweg 1 en 2			2023	€ 952.577		€ 952.577	2023				€ 952.577
Buitenbaan 5		Boekwaarde Buitenbaan 5	€ 792.641		2025	€ 792.641		€ 792.641	2025				€ 792.641
		Sloop Buitenbaan 5 (school)	€ 494.460		2025	€ 494.460		€ 494.460	2025				€ 494.460
		Sloop Buitenbaan 5 (gym)	€ 45.360		2025	€ 45.360		€ 45.360	2025				€ 45.360
		Bouwrijp maken Buitenbaan 5 (9.000 m²)	€ 31.500		2025	€ 31.500		€ 31.500	2025				€ 31.500
Totaal VO Heerenveen			€ 22.204.516	€ 3.012.752		€ 23.306.935	€ 3.512.752	€ 22.804.935		€ 172.500	€ 170.250	€ 1.052.109	€ 1.040.949
												€ 5.037.347	€ 5.867.315
													€ 2.466.380

⁸ Bij de berekening van de kapitaallasten voor renovatie Beugel 68 onderwijsgebouw is uitgegaan van de normatieve oppervlakte die door de gemeente wordt bekostigd. Dit is toegelicht in paragraaf 3.4.2.

6. Samenvatting

6.1 Scenario's

Vanuit de doelstelling om leerlingen een aantrekkelijk, zo breed mogelijk en uitdagend onderwijsaanbod te blijven bieden hebben Sevenwolden en Bornego College een huisvestingsstrategie ontwikkeld bestaande uit vier fases:

1. **Schooljaar 2021-2022:** de centrale diensten van Bornego en Sevenwolden verhuizen naar een gemeenschappelijk **Servicebureau** van OGMF aan de Kingweg 1. Kingweg 10 wordt met beperkte bouwkundige ingrepen voor een periode van circa tien jaar geschikt gemaakt voor het **Praktijkonderwijs**. Per 1 augustus 2022 verhuist de Compagnie/PrO Sevenwolden (praktijkonderwijs) van de Buitenbaan 3 naar de **Beroepencampus** (Kingweg 10). **VSO Duisterhoutschool** neemt haar intrek in Buitenbaan 3. **Buitenbaan 5** wordt (zoveel als mogelijk) een herkenbare onderbouwlocatie van OSG Sevenwolden. Op deze locatie start na de zomervakantie van 2022 **Kiim**, het nieuwe onderwijsconcept van Onderwijsgroep Midden-Friesland.
2. **Schooljaar 2022-2023:** het gebouw van **Lyceum Bornego** (Kingweg 1) wordt gerenoveerd. Na renovatie gaan de leerlingen van mavo-3 en mavo-4 van Beugel 68 terug naar Kingweg 1 en 2.
3. **Schooljaar 2023-2024: Beugel 68** wordt gerenoveerd ten behoeve van **Kiim**. **Fedde Schurer** wordt uitgebreid (deels permanent, deels tijdelijk) ten behoeve van het bij elkaar huisvesten van de onder- en bovenbouw. Tevens wordt bij **Fedde Schurer** een nieuwe **gymzaal** gerealiseerd. **Buitenbaan 5** komt na deze verhuisbewegingen leeg en kan worden afgestoten.
4. **Per 1 augustus 2030 of 2031:** afhankelijk van de uitkomsten van een onderzoek naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de Beroepencampus, wordt ten behoeve van het **vmbo/Praktijkonderwijs**, met mogelijk aanvullende onderwijsvraag vanuit het algemeen vormend onderwijs (mavo, havo, vwo) en eventuele andere onderwijssoorten, de Kingweg 10 gerenoveerd of nieuwbouw gerealiseerd op de Beroepencampus.

De totale investeringskosten voor uitvoering van dit Toekomstperspectief bedragen € 26.086.062 inclusief btw (inclusief € 2,47 miljoen eenmalige kosten). Hiervan nemen de schoolbesturen € 3.512.752 voor hun rekening en de gemeente € 22.573.310.

6.2 Samenhang onderwijs(kundige)visie, huisvestingsvisie en huisvestingsstrategie

De gemeente en de schoolbesturen in Heerenveen zetten zich allen in voor het behoud van een goed voorzieningenniveau van het voortgezet onderwijs, voortgezet speciaal onderwijs en MBO in de gemeente Heerenveen. Dit is de reden geweest om het proces naar de verkenning van het toekomstperspectief van het VO, VSO en MBO op te starten en voorliggend verdiepend onderzoek uit te voeren. Belangrijkste aanleidingen om een huisvestingsstrategie te ontwikkelen zijn:

- In de huidige situatie sluiten de bestaande onderwijsgebouwen niet aan bij de moderne onderwijskundige eisen en (gezamenlijke) ambitie. De schoolbesturen en de gemeente hebben daarom een huisvestingsstrategie ontwikkeld, gericht op aanpassing van gebouwen. Hiervoor is bij de gebouwen van 40 jaar en ouder, conform de onderwijshuisvestingsverordening, een NEN2767 conditiemeting uitgevoerd, waarin de technische staat, functionele staat en duurzaamheid van het gebouw is onderzocht.
- In de periode tot 2036 neemt de leegstand binnen de gebouwen voor voortgezet onderwijs zonder maatregelen toe tot circa 12.500 m² bvo. Ook het MBO krijgt te maken met toenemende leegstand, maar lost dit (grotendeels) op door het afstoten van (huur)locaties.

- Het exploiteren van leegstand is voor de schoolbesturen een forse opgave. De jaarlijkse leegstandskosten bedragen circa € 400.000 (bron: rapport Confina/BCN Groep). Deze worden niet gedekt door de vergoeding die schoolbesturen van het Rijk ontvangen en komen daarom ten laste van het onderwijsprogramma.
- De kosten voor het instandhouden van de bestaande onderwijsgebouwen bedragen voor de schoolbesturen in de periode tot 2032 circa € 11.000.000 (bron: rapport Confina/BCN Groep).
- OSG Sevenwolden en Bornego College zetten in op een verre mate van samenwerking, zowel op het gebied van onderwijsinhoud, huisvesting als organisatie. Dit komt momenteel onder andere tot uitdrukking in het gezamenlijk opgezette Kei College en het fusiebestuur dat per 1 januari 2023 wordt gevormd, een nieuwe onderwijsvoorziening Kiim voor voortgezet- en basisonderwijs en het bundelen van de ondersteunende diensten van OSG Sevenwolden en het Bornego College in een gezamenlijk Servicebureau aan de Kingweg 1.

In hoofdstuk 3 van voorliggend rapport zijn de vier fases uitgewerkt en is de samenhang tussen onderwijs(kundige)visie, huisvestingsvisie en huisvestingsstrategie toegelicht. Naast bovengenoemde aanleidingen liggen hieraan voornamelijk onderwijskundige en organisatorische argumenten ten grondslag. Kijkend naar de rolverdeling tussen en verantwoordelijkheden van schoolbesturen en gemeente kan worden geconcludeerd dat er in de meeste situaties voor de gemeente een wettelijke verplichting is om te investeren in de onderwijshuisvesting. In de situaties waar dit (nog) niet het geval is zijn er politiek of inhoudelijke argumenten om (mee) te investeren.

6.3 Positie MBO

Het Friesland College en Aeres hebben tijdens het verdiepend onderzoek wederom aangegeven niet voornemens te zijn te vertrekken uit het Heerenveen. Door gefaseerd afstoten van de huidige huurlocaties verwachten ze op termijn passend gehuisvest te zijn. De besturen van vmbo en MBO zijn in 2019 gestart met verkenning van mogelijkheden voor samenwerking. De mogelijke invulling van deze samenwerking dient nog met elkaar onderzocht te worden. Leerlingen van het Kei College maken gebruik van faciliteiten bij het Friesland College. Deze samenwerking resulteert naar verwachting vooralsnog niet in besparing van ruimten/ruimtebehoefte en faciliteiten in het vmbo-bk. Het Friesland College heeft plannen voor uitbreiding van de locatie Saturnus. Het Kei College ziet voorlopig geen mogelijkheden en meerwaarde om de onderwijscampus voor het vmbo, in plaats van in Kingweg 8 en 10, samen met het MBO te realiseren bij de locatie Saturnus. Medio 2022 wordt de samenwerking tussen het Friesland College en het voortgezet onderwijs in Heerenveen herijkt. Mogelijk dat de samenwerking wordt verbreed en dat naast techniek ook de aansluiting wordt gezocht met andere domeinen. Welke gevolgen de gewenste uitbreiding van de samenwerking heeft voor het gebruik van elkaars faciliteiten is op dit moment nog niet bekend.

6.4 Investeringsbehoefte gymvoorzieningen

Op basis van de meest actuele leerlingenprognose en de capaciteitsberekening vanuit de verordening is het niet mogelijk om vijf zaaldelen, zoals voorgesteld in de rapportage van Confina/BCN Groep, te slopen. Geconcludeerd is dat de huidige sportaccommodaties na uitvoering van de vier fases uit het Toekomstperspectief voldoende capaciteit bieden en de gemeente daarmee voldoet aan haar zorgplicht. Omdat Buitenbaan 5 wordt afgestoten (inclusief een sportzaal met twee zaaldelen), realiseert de gemeente vanuit haar zorgplicht bij Fedde Schurer/Schans 100 een nieuwe gymzaal met één zaaldeel.

Voor de overige sportaccommodaties is in dit verdiepend onderzoek aangenomen dat het schoolbestuur zorgt voor instandhouding en dat, behoudens de aangegeven investeringen, geen renovatie of nieuwbouw is te verwachten.

Bijlagen

1. Rapporten en ramingen m.b.t. verdiepende uitwerking Toekomstperspectief
2. Beoordeling kwaliteit gebouwen
3. Overzicht leerlingenprognose per school
4. Uitgangspunten financiële ramingen
5. Eindrapportage 'Verkenning toekomstperspectief voortgezet onderwijs, gemeente Heerenveen', Confina/BCN Groep, d.d. juni 2018 (separaat document)

Bijlage 1: rapporten en ramingen m.b.t. verdiepende uitwerking Toekomstperspectief

In dit rapport zijn de verschillende fases voor de uitvoering van scenario 1 op hoofdlijnen toegelicht. Als input hiervoor zijn diverse onderliggende rapporten en financiële ramingen opgesteld. Deze vormen separate bijlages bij dit rapport. Het betreft de volgende documenten:

Fase 1

- Huisvesting (V)SO Duisterhoutschool en Sbo It Oerset, Verkenning herhuisvesting (V)SO op locatie Buitenbaan 3 (Compagnie), Okander/Anke de Boer i.s.m. scholen & besturen, concept v3, 15 februari 2021
- BVO Kingweg 10 en 14 (o.b.v. globale inmeting)
- Stichtingskostenraming Pro naar kingweg 10, Lindhorst, d.d. 11 februari 2022

Fase 2

- Memo conditiemeting Ds Kingweg 1, ICSadviseurs, d.d. 7 februari 2020
- Raming inpassing optie 1 Kingweg 1, Alpha Consultancy, d.d. 20 januari 2022
- Raming upgrade Kingweg 1, Alpha Consultancy, d.d. 20 januari 2022

Fase 3

- Raming upgrade Beugel 68, Alpha Consultancy, d.d. 7 februari 2022
- Huidige situatie Schans 100, gemeente Heerenveen, d.d. 25 februari 2021
- Stichtingsvoorstel Schans 100, gemeente Heerenveen, d.d. 19 januari 2021

Fase 4

- -

Bijlage 2: beoordeling kwaliteit gebouwen

Als onderdeel van de eerste fase van het verdiepend onderzoek is door de schoolbesturen/ huisvestingsmedewerkers in afstemming met ICSadviseurs de kwaliteit van de betrokken gebouwen van het voortgezet onderwijs globaal beoordeeld op de aspecten onderwijskundige functionaliteit, binnenmilieu, uitbreidbaarheid en exploitatie (voornamelijk kosten onderhoud en energie). Tevens zijn de capaciteit, ontwikkeling van het leerlingenaantal en saldo beschikbare en benodigde capaciteit (V&A, vraag en aanbod) inzichtelijk gemaakt. Bij de verdere uitwerking is geconcludeerd dat de geregistreerde (in onderstaande overzichten opgenomen) capaciteit niet voor alle scholen correct was; deze is daarom, evenals de leerlingenprognose in de latere onderzoeksfase geactualiseerd en verwerkt in dit rapport.

Overzicht adressen locaties, alle in Heerenveen:

▪ OPB SGM Sevenwolden (Fedde Schurer)	Schans 100
▪ School voor praktijkonderwijs De Compagnie	Buitenbaan 3
▪ OPB SGM Sevenwolden (Buitenbaan)	Buitenbaan 5
▪ Kei College vmbo b en k en Iwoo Kingweg	Kingweg 8
▪ Bornego College vmbo b en k en Iwoo Beugel	Beugel 68
▪ Bornego College (Lyceum)	Kingweg 1
▪ Bornego College (Junior + mavo)	Kingweg 2
▪ Aeres (voorheen Nordwin College) (VMBO – groen)	Domela Nieuwenhuisweg 3

OPB SGM Sevenwolden (Fedde Schurer)		School voor praktijkonderwijs De Compagnie		OPB SGM Sevenwolden (Buitenbaan)		Kei College vmbo b en k en Iwoo Kingweg	
Bouwjaar	2010	Bouwjaar	1982	Bouwjaar	1981	Bouwjaar	2009
Renovatie	-	Uitbreiding	2004	Uitbreiding + renovatie	2002	Functionaliteit	Goed
Functionaliteit	Goed	Functionaliteit	Slecht	Functionaliteit	Slecht	Binnenmilieu	Goed
Binnenmilieu	Goed	Binnenmilieu	Slecht	Binnenmilieu	Slecht	Uit te breiden	Matig
Uit te breiden	Goed	Uit te breiden	Slecht	Uit te breiden	Slecht	Exploitatie	Goed
Exploitatie	Goed	Exploitatie	Slecht	Exploitatie	Slecht	Capaciteit	5.290 m ²
Capaciteit	7.567 m ²	Capaciteit	2.565 m ²	Capaciteit *	5.494 m ²	ILT 2018	188 II
ILT 2018	1.135 II	ILT 2018	156 II	ILT 2018	855 II	V&A 2022 (T)	+ 2.002 m ²
V&A 2022 (T)	+ 402 m ²	V&A 2022 (T)	+ 440 m ²	V&A 2022 (T)	- 716 m ²	V&A 2034 (P)	+ 2.303 m ²
V&A 2034 (P)	+ 1.214 m ²	V&A 2034 (P)	+ 658 m ²	V&A 2034 (P)	- 201 m ²		

Bornego Kei College vmbo b en k en Iwoo Beugel		Bornego College (Lyceum)		Bornego College (Junior + Mavo)		Nordwin College (VMBO – groen)	
Bouwjaar	1981	Bouwjaar	1982	Bouwjaar	2012	Bouwjaar	2004
Uitbreiding	2002 + 2005	Renovatie	-	Renovatie	-	Renovatie	-
Functionaliteit	Slecht	Functionaliteit	Slecht	Functionaliteit	Goed	Functionaliteit	Goed
Binnenmilieu	Slecht	Binnenmilieu	Slecht	Binnenmilieu	Goed	Binnenmilieu	Redelijk
Uit te breiden	Matig	Uit te breiden	Matig	Uit te breiden	Matig	Uit te breiden	Goed
Exploitatie	Matig	Exploitatie	Goed	Exploitatie	Goed	Exploitatie	Redelijk
Capaciteit	3.043 m ²	Capaciteit *	5.340 m ²	Capaciteit	4.414 m ²	Capaciteit	3.526 m ² + 822 m ² T
ILT 2018	204 II	ILT 2018	784 II	ILT 2018	655 II	ILT 2018	409 II
V&A 2022 (T)	- 44 m ²	V&A 2022 (T)	+ 193 m ²	V&A 2022 (T)	- 401 m ²	V&A 2022 (T)	+ 493 m ²
V&A 2034 (P)	+ 206 m ²	V&A 2034 (P)	+ 793 m ²	V&A 2034 (P)	+ 65 m ²	V&A 2034 (P)	+ 812 m ² (inclusief tijdelijke capaciteit)

Bijlage 3: leerlingenprognose per school

Bron: Pronexus, Leerlingenprognose en ruimtebehoefte voortgezet onderwijs 2022 | Gemeente Heerenveen, januari 2022.

Brin	Instelling	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039	2040	2041	2042
05AC	Kei College vmbo b en k en lwoo Kingweg	210	204	201	200	200	197	198	194	191	188	187	182	181	181	181	182	183	184	184	185	185	186
14FW00	OPB SGM Sevenwolden(Fedde Schurer)	1149	1092	1076	1073	1063	1048	1045	1036	1027	1006	991	980	977	961	959	958	962	966	969	972	975	977
14FW01	OPB SGM Sevenwolden(Buitenbaan)	758	705	680	674	670	657	663	651	641	630	626	608	605	603	606	609	611	613	613	614	614	615
14FW02	OPB SGM Sevenwolden(King College)	133	127	121	121	120	118	120	118	116	114	113	109	108	108	109	109	109	110	110	110	110	110
25CV00	Bornego College (Lyceum)	682	620	585	578	571	564	563	558	554	543	534	528	526	516	515	514	516	518	519	521	521	522
25CV01	Bornego College (Junior+Mavo)	445	509	526	540	541	532	537	528	519	510	506	492	489	488	491	493	494	496	496	497	498	499
25CV02	Kei College vmbo b en k en lwoo Beugel	342	148	93	64	59	56	56	55	54	54	53	52	52	52	52	52	52	53	53	53	53	54
25CV05	Bornego college Chr. Scholengemeenschap		150	148	148	147	145	145	144	143	140	138	136	136	133	133	133	133	134	134	135	135	136
25GV32	Aeres VMBO Heerenveen	397	404	401	403	402	396	397	390	383	378	375	366	364	363	365	367	368	370	371	372	373	375
26KP	School voor praktijkonderwijs De Compagnie	158	160	157	157	156	153	153	152	151	148	146	145	144	142	142	142	142	143	143	144	144	145
	Totaal	4274	4119	3988	3958	3929	3866	3877	3826	3779	3711	3669	3598	3582	3547	3553	3559	3570	3587	3592	3603	3608	3619

Bijlage 4: uitgangspunten financiële raming

Per project zijn de renovatiekosten gedetailleerd uitgewerkt op basis van een bouwtechnische en functionele schouw. Voor Kingweg 1 vormt een inpassingsstudie het uitgangspunt voor de raming van de functionele aanpassingen. Bij zowel renovatie als nieuwbouw is uitgangspunt de vanuit wet- en regelgeving vereiste realisatie van een Energie Neutraal Gebouw (ENG).

Zodra de budgetten voor een 'nieuwe' voorziening in de gemeentebegroting staan wordt het investeringsbudget jaarlijks geïndexeerd met de BDB-index (Bureau Documentatie Bouwwezen), zodat de kans dat er een tekort komt op het budget verkleind wordt. Door voortschrijdend inzicht in de voorbereidende fase kan dit leiden tot aanpassing van de investeringen zoals opgenomen in het IHP. Het streven is om dit zo veel mogelijk op te vangen binnen het investeringskader zoals geschetst in het IHP. Na de voorbereidingsfase wordt duidelijk wat de projecten gaan kosten, inclusief de financiële vertaling van locatie specifieke kosten en de afschrijving van de boekwaarden. Dit kan betekenen dat bedragen afwijken van de ramingen in dit IHP.

Stichtingskosten bestaan uit bouwkosten, directiekosten en bijkomende kosten zoals honoraria, onvoorzien, leges en NUTS-voorzieningen. Stichtingskosten zijn exclusief inrichting binnen en buiten, eventuele bodemsanering, asbestverwijdering, tijdelijke huisvesting, sloopkosten en bouwrijp maken. Investeringsbedragen zijn per project afhankelijk van het type onderwijs (havo/vwo, vmbo, praktijkonderwijs, vso), omvang, locatie (bijvoorbeeld specifieke eisen vanuit stedenbouw/beeld- en kwaliteitsplan) en van de heersende conjunctuur. Geadviseerd wordt tot uitvoering de bedragen jaarlijks te indexeren op basis van de BDB-index (deze index volgt de prijsontwikkeling van de bouw van o.a. schoolgebouwen).

Voor het bepalen van de stichtingskosten voor nieuwbouw/uitbreiding, renovatie en bijkomende kosten zijn de volgende kengetallen gehanteerd (alle genoemde bedragen zijn inclusief btw):

Sloop	€ 90	per m ² bvo	prijspeil 2022
Renovatie	obv schouw en raming		prijspeil maart 2022
Bouwrijp maken	€ 3,50	per m ² kavel	prijspeil 2022
Nieuwbouw (BENG, toeslag voor ENG)			
Uitbreiding bestaand gebouw	€ 3.200	per m ² bvo	prijspeil januari 2022
	5%	korting agv regionale invloeden	
	€ 150	toeslag BENG naar ENG	prijspeil januari 2022
Nieuwbouw < 5.000 m ² bvo	€ 3.120	per m ² bvo	prijspeil januari 2022
	5%	korting agv regionale invloeden	
	€ 150	toeslag BENG naar ENG	prijspeil januari 2022
Nieuwbouw circa 6.250 m ² bvo	€ 2.600	per m ² bvo	prijspeil januari 2022
	5%	korting agv regionale invloeden	
	€ 150	toeslag BENG naar ENG	prijspeil januari 2022
Gymzaal	€ 1.406.696		prijspeil januari 2022
PRO/VSO	€ 3.100	per m ² bvo	prijspeil januari 2022
	5%	korting agv regionale invloeden	
	€ 150	toeslag BENG naar ENG	prijspeil januari 2022
Tijdelijke huisvesting	€ 1.575	per m ² bvo	prijspeil januari 2022

Voor de berekening van de kapitaallasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Nieuwbouw, bouwkundig deel: afschrijving 50 jaar, rekenrente 1,5%, lineair
- Renovatie: afschrijving 30 jaar, rekenrente 1,5%, lineair
- Semi-permanente lokalen: afschrijving 15 jaar, rekenrente 1,5%, lineair
- Aanpassingen Kingweg 10 ten behoeve van praktijkonderwijs: afschrijving 10 jaar, rekenrente 1,5% lineair
- Bekostiging voor door het schoolbestuur voor eigen rekening gerealiseerde vierkante meters: boekwaarde betreffende jaar, berekend op basis van afschrijving 50 jaar (permanent) of 15 jaar (semi-permanent), rekenrente 1,5%
- Kapitaallasten worden opgenomen een jaar later dan het jaar waarin de investering plaatsvindt. Uitgaande van een één jaar voorbereiding en één jaar uitvoering is het startjaar het jaar waarin de voorbereidingen starten en het jaar waarin de kapitaallasten zijn opgenomen het startjaar + 2.

Bijlage 5: Eindrapportage 'Verkenning toekomstperspectief voortgezet onderwijs, gemeente Heerenveen', Confina/BCN Groep, d.d. juni 2018

Separaat document.

De hoogste kwaliteitseisen aan onze dienstverlening. Een goed gebouw begint met het beste idee.

Colofon

Datum: 10 maart 2022
Auteur(s): Erwin Veneklaas Slots

info@icsadviseurs.nl
088 - 235 04 27